

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

LATGALES PLĀNOŠANAS REĢIONS

RĒZEKNES NOVADA TISKĀDU BĒRNU NAMS

SATURA RĀDĪTĀJS

Satura rādītājs	2
Termini un saīsinājumi	3
Ievads	7
1. Reorganizācijas mērķis un pamatojums	8
2. Esošā situācija	12
2.1. Tiskādu BSAC izvietojums un pieejamība	12
2.2. Tiskādu BSAC darbības vēsture	14
2.3. Informācija par Tiskādu BSAC esošajiem bērniem	15
2.4. Tiskādu BSAC personāla resursi	17
2.5. Tiskādu BSAC infrastruktūras un funkcionālā pielietojuma analīze	19
2.6. Tiskādu BSAC budžets un ienākumu avoti	22
3. Priekšlikumi institūcijas reorganizēšanai	24
3.1. Tiskādu BSAC atbilstība bērnu labākajām interesēm	24
3.2. Ēku turpmākā izmantošana	26
3.3. Risinājumi infrastruktūras pielāgojumiem	28
3.4. Bērnu pārvietošanas plāns	30
3.5. Personāla resursu turpmākas izmantošanas plāns	31
3.6. Veicamās darbības, atbildīgie un laika grafiks	35
3.7. Reorganizācijas veikšanai nepieciešamais finansējums un tā avoti	38
4. Pielikumi	39
1. PIELIKUMS: Tiskādu BSAC bērniem nepieciešamie pakalpojumi saskaņā ar individuālo vajadzību izvērtējumu	39
2. PIELIKUMS: Tiskādu BSAC ēku un telpu fotofiksācija	41
3. PIELIKUMS: Tiskādu BSAC ēku un telpu tehniskā stāvokļa novērtējums	52
4. PIELIKUMS: Tiskādu BSAC darbiniekiem rekomendējamās apmācību tēmas	53

TERMINI UN SAĪSINĀJUMI

TERMINI	TERMINU SKAIDROJUMS
ANO pamatnostādnes	ANO ģenerālā asamblejā pieņemtā rezolūcija Nr. 64/142 "Pamatnostādnes par bērnu alternatīvo aprūpi". ¹
Audžuģimene	Ģimene vai persona, kas nodrošina aprūpi bērnam, kuram uz laiku vai pastāvīgi atņemta viņa ģimenes vide vai kura interesēs nav pieļaujama palikšana bioloģiskajā ģimenē līdz brīdim, kad bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts, viņam nodibināta aizbildnība vai bērns ievietots bērnu aprūpes iestādē. ²
Audžuģimene vienas ģimenes bērniem	Īpaši sagatavota audžuģimene, kas nodrošina aprūpi ģimenes vidē vienas ģimenes dažāda vecuma bērniem vai bērniem, kuriem ir radniecības saites (t.sk. pusbrāļiem, pusmāsām).
Audžuģimene zīdaiņiem	Īpaši sagatavota audžuģimene, kas nodrošina aprūpi ģimenes vidē zīdaiņiem un bērniem līdz 3 gadu vecumam.
Ārpusģimenes aprūpe	Aprūpe, kas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē, bērnu aprūpes iestādē. ³ Starptautiskos normatīvos aktos ārpusģimenes aprūpes jēdziena vietā tiek izmantots alternatīvās aprūpes jēdziens.
Bārenis	Bērns, kura vecāki ir miruši vai likumā noteiktajā kārtībā atzīti par mirušiem. ⁴
Bez vecāku gādības palicis bērns	Bērns, kura vecāki nav zināmi, ir pazuduši vai ilgstošas slimības dēļ nespēj realizēt aizgādību vai kura vecākiem atņemtas aprūpes vai aizgādības tiesības. ⁵
Bērna aprūpe	Ikdienas uzturēšana, kas ietver ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu, audzināšanu, kā arī garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu neatkarīgai dzīvei. ⁶
Daudzfunkcionāls sociālo pakalpojumu centrs	Centrs, kas nodrošina vairāku veidu sociālos pakalpojumus dažādām klientu grupām, kā arī iesaista klientus sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes pasākumos, nepieļaujot savstarpēji nesaderīgu klientu grupu darbību vienlaikus. ⁷
Deinstitutionalizācija	Pakalpojumu sistēmas izveide, kas sniedz personai, kurai ir ierobežotas spējas sevi aprūpēt, nepieciešamo atbalstu, lai tā spētu dzīvot mājās vai ģimenes vidē. ⁸ DI ir ilgstošs process, kura laikā pakalpojumus institūcijās aizstāj ar pakalpojumiem personas dzīvesvietā.
ES Kopējās vadlīnijas	Eiropas Komisijas izstrādātas Eiropas vadlīnijas pārejai no institucionāliem uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem. ⁹

¹ ANO Pamatnostādnes par bērnu alternatīvo aprūpi. Pieejams: www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/bernu_tiesibas/akti/guidelines.pdf

² BTAL 1. pants. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

³ Bērnu tiesību aizsardzības likums. 1. pants. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

⁴ BTAL. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

⁵ BTAL. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

⁶ Vecāku tiesības un pienākumi. Pieejams: www.bti.gov.lv/lat/tiesibas_un_pienakumi/vecaku_tiesibas_un_pienakumi/

⁷ Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem. XXIII nodaļa.

⁸ Rīcības plāns deinstitutionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam. Pieejams: www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

⁹ Publicētas: 2013. Gads, Pieejams: www.deinstitutionalisationguide.eu

TERMINI	TERMINU SKAIDROJUMS
Ģimenes atbalsta centrs	Vieta, kurā nodrošina dažādus sociālos pakalpojumus (piemēram, sociālo darbu vai karitatīvo sociālo darbu, sociālo aprūpi un/vai sociālo rehabilitāciju) ģimenēm un bērniem ikdienas funkcionēšanas prasmju uzlabošanai (piemēram, savstarpējo attiecību, saskarsmes un konfliktu risināšanas prasmju attīstīšanai).
Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums	Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma vieta un forma, kurā paredz bērna aprūpēšanu mazās grupās atbilstoši bērna individuālajām vajadzībām un bērna labākajām interesēm, kas veicina ģimenisku sajūtu un individuālu pieeju, ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas (šī aprūpe tiek organizēta speciāli izveidotās grupās). ¹⁰
Individuālo vajadzību izvērtēšana	Process, kura gaitā tiek noteikts bērna stāvoklis, situācija, raksturlielumi u.c. rādītāji. ¹¹
Jauniešu māja	Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas atsevišķas dzīvokļa tipa telpas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, kas sasnieguši 15 gadu vecumu. ¹²
Juridiski brīvs bērns	Bērns, kura vecākiem ar tiesas spriedumu atņemtas aizgādības tiesības vai viņi piekrituši adopcijai.
Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi	Sociālie pakalpojumi "Eiropas kopējo vadlīniju pārejai no institucionālās uz sabiedrībā balstītu aprūpi" izpratnē, kas tiek sniegti vai plānoti ārpus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām (VSAC un BSAC). Šie sociālie pakalpojumi personai sniedz atbalstu FT radīto ierobežojumu pārvarēšanai, dodot iespēju dzīvot mājās, un bērnu gadījumā – augt ģimenes vai tai pietuvinātā vidē, ietverot preventīvos pasākumus, lai novērstu institūciju pakalpojumu nepieciešamību. Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem ietver aprūpi ģimenes vidē: pie aizbildņa vai audžuģimenes, kā arī uzturēšanos ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojumā vai "jauniešu mājā". ¹³
SOS ģimene	Ģimene, kas nodrošina aprūpi bērniem ģimeniskā vidē institūcijas ietvaros: Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācijas izveidotā SOS bērnu ciematā vai mājā, kas integrēta vietējā kopienā.
Specializētā audžuģimene	Īpaši sagatavota audžuģimene, kura nodrošina bērna vecumam, individuālajai attīstībai un sociālajām iemaņām atbilstošu aprūpi ¹⁴ - piemēram, specializētā audžuģimene bērniem ar GRT, FT. Specializētai audžuģimenei nepieciešama speciāli sagatavota vide, zināšanas, prasmes bērna uzņemšanai un aprūpei. ¹⁵
Standarti	FICE (Fédération Internationale des Communautés Educatives), IFCO (International Foster Care Organisation - Starptautiskā Audžuvēcāku organizācija)

¹⁰ European Expert Group on the Transition from Institutional to Family Based Care. "Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care". 28.lpp Pieejams: <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2016/04/GUIDELINES-Final-English.pdf>

¹¹ Bērna attīstības vērtēšanas kritēriju un individuālā izvērtējuma metodika. Pieejams: www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/5/bernu_novertesanas_metodika_15022016.pdf

¹² BTAL, 37.panta astotā daļa. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>,

MK 338, 43.punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/291788-prasibas-socialo-pakalpojumu-sniedzjiem>

¹³ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitutionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam. 3.lpp Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

¹⁴ Latvijā pirmā pētījuma par audžuģimenēm prezentācija. http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/6/faktu_lapa_31102016.pdf

¹⁵ Sociālo pakalpojumu aģentūra. "Specializētās audžuģimenes - ārpusģimenes aprūpes modeļa attīstība Latvijā". <http://www.krize.lv/petijums-par-latvijas-audzugimenem/>

TERMINI	TERMINU SKAIDROJUMS
	un SOS Children's Villages (SOS bērnu ciemati) izstrādāti ārpusģimenes aprūpes kvalitātes standarti Eiropā. "Standarti bērnu alternatīvai aprūpei". ¹⁶
Terapeitiskā audžuģimene	Īpaši sagatavota audžuģimene, kas nodrošina aprūpi bērniem, kam pārciestās vardarbības pieredzes rezultātā ir grūtības veidot attiecības un uzticēties, kas cieš no depresijas, kam ir problēmas ar dusmu kontroli. ¹⁷

SAĪSINĀJUMI	SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
BSAC	ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija bērniem
BSAC bērni	ārpusģimenes aprūpē esoši bērni un jaunieši līdz 17 gadu vecumam (ieskaitot), kuri saņem valsts vai pašvaldības finansētus BSAC pakalpojumus
BTAL	Bērnu tiesību aizsardzības likums
DI	Deinstitucionalizācija
DSPC	Daudzfunkcionāls sociālo pakalpojumu centrs
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EUR	Eiro
FT	funkcionālie traucējumi
GRT	garīga rakstura traucējumi
ĢVPP	ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums
LNAP	Latvijas Nacionālai attīstības plāns
LPR	Latgales plānošanas reģions
LR LM	Labklājības ministrija
MK	Ministru kabinets
MK 313	Ministru kabineta 16.06.2015. noteikumi Nr.313 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.1.pasākuma "Deinstitucionalizācija" īstenošanas noteikumi"
MK 338	Ministru kabineta 13.06.2017. noteikumi Nr. 338 "Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem"
n.d.	nav datu
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
Projekts	Eiropas Sociālā fonda līdzfinansēts projekts Nr.9.2.2.1./15/l/005 „Deinstitucionalizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā"
Tiskādu BSAC	Rēzeknes novada Tiskādu bērnu nams
SBSP	sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi

¹⁶ Quality4Children Standards. Pieejams: www.sos-childrensvillages.org/publications/resources/quality4children-standards

¹⁷ UK Fostering. Fostering Information. Pieejams: <http://ukfostering.org.uk/fostering-information/therapeutic-fostering/>

SAĪSINĀJUMI	SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SPSR	Valsts informācijas sistēma "Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs"

IEVADS

Pamatojoties uz Latgales plānošanas reģiona projektu “Deinstitucionalizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā” un LPR un SIA “Dynamic University” starpā noslēgto līgumu par DI plāna izstrādi, SIA “Dynamic University” ir veikusi LPR bērnu aprūpes iestāžu reorganizācijas plānu izstrādi.

Šis reorganizācijas plāns ir izstrādāts **Rēzeknes novada Tiskādu bērnu namam**. Reorganizācijas plānu veido trīs nodaļas – reorganizācijas mērķis un pamatojums, Tiskādu BSAC esošās situācijas apraksts un priekšlikumi institūcijas reorganizēšanai.

Reorganizācijas mērķa un pamatojuma sadaļā skaidrota nepieciešamība pēc pārmaiņām bērnu aprūpē, lai nodrošinātu bērna labākajām interesēm, individuālajām vajadzībām un mūsdienu prasībām un starptautiskajiem standartiem atbilstošu aprūpi.

Esošās situācijas aprakstā ir ietverta informācija par Tiskādu BSAC vēsturi, atrašanās vietu un iestādes sasniegumiem, tuvumā esošajiem pakalpojumiem, iestādē esošajiem bērniem un personālu, kā arī par Tiskādu BSAC ēku infrastruktūru un budžetu.

Priekšlikumi Tiskādu BSAC reorganizēšanai nodaļā sniegti priekšlikumi institūcijas reorganizēšanai, t.sk. iespējas ēkas turpmākai izmantošanai, bērnu turpmākai aprūpei un personāla resursu turpmākai izmantošanai. Nodaļas noslēgumā apkopots indikatīvais reorganizācijas veikšanai nepieciešamais finansējuma apjoms un avoti, kā arī pievienots laika grafiks ar reorganizācijas procesā veicamajām aktivitātēm un atbildīgajiem.

Reorganizācijas plāna izstrādē tika izmantotas vairākas datu un informācijas ieguves metodes: informācijas pieprasīšana Tiskādu BSAC, tikšanās ar vadību un darbiniekiem, darbinieku anketēšana, Tiskādu BSAC ēku tehniskā apsekošana.

1. REORGANIZĀCIJAS MĒRĶIS UN PAMATOJUMS

Tiskādu BSAC reorganizācijas mērķis ir rast risinājumus, lai uzlabotu situāciju bērniem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, kuri šobrīd dzīvo un saņem pakalpojumus Tiskādu BSAC, pārveidojot ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu SBSP, atbilstoši starptautiskām vadlīnijām bērnu alternatīvai aprūpei.

Laika gaitā pasaules praksē par neapstrīdamu ir kļuvusi atziņa, ka dzīve institūcijā negatīvi ietekmē bērna garīgo un fizisko attīstību, kā arī būtiski ierobežo viņa nākotnes perspektīvas. Šai nostājai ir pievienojusies arī Latvija, īstenojot starptautiskajiem principiem atbilstošu deinstitucionalizācijas procesu, kura mērķis ir attīstīt cilvēktiesību dokumentos nostiprinātus un bērnu vajadzībām atbilstošus, ģimeniskai videi pietuvinātus, sabiedrībā balstītus pakalpojumus bērniem, kas palikuši bez vecāku aprūpes. Šī mērķa sasniegšanai Latvijā tiek pilnveidots tiesiskais regulējums, kā arī, izmantojot ES fondu līdzekļus, veiktas praktiskas darbības vides un pakalpojumu pilnveidošanas jomā.

Bērni ir sabiedrības neaizsargātākā daļa, kuras tiesības tiek pārsvarā realizētas ar citu personu palīdzību, un šī iemesla dēļ bērni ir īpaši aizsargājami. **ANO Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas**¹⁸ 25. panta 2. daļa nosaka, ka bērniem ir tiesības uz īpašu valsts aizsardzību un palīdzību.

Bērnu cilvēktiesības un standartus paredz **ANO Bērnu tiesību konvencija**¹⁹ (turpmāk tekstā – Bērnu tiesību konvencija), kas satur pamata cilvēktiesību uzskaitījumu, kuras bērni bauda bez jebkādas diskriminācijas: tiesības uz izdzīvošanu, tiesības uz pilnvērtīgu attīstību, aizsardzību no traumējošas ietekmes, ļaunprātīgas izmantošanas un ekspluatēšanas, tiesības baudīt ģimenes dzīvi, kultūru un sociālo dzīvi, kā arī aizsargā bērna tiesības, nosakot standartus veselības aprūpē, izglītībā, juridiskajiem, civilajiem un sociālajiem pakalpojumiem. Bērnu tiesību konvencijas dalībvalstīm ir pienākums pieņemt lēmumus un rīkoties atbilstoši bērna labākajām interesēm. Saskaņā ar Bērnu tiesību konvencijas preambulu dalībvalstis ir atzinušas, ka ģimene ir sabiedrības pamatšūniņa un visu tās locekļu, it sevišķi bērnu, izaugsmes un labklājības dabiskā vide. Preambulas pamatprincipi nosaka, ka katra bērna interesēs ir augt apstākļos, kas nodrošina pilnvērtīgu un harmonisku attīstību, proti, augt ģimenē, mīlestības un izpratnes atmosfērā, būt drošībā, saņemt īpašu aizsardzību, kā arī būt sagatavotam patstāvīgai dzīvei sabiedrībā. Bērnu tiesību konvencijas 20. pants nosaka, ka bērnam, kuram īslaicīgi vai pastāvīgi nav savas ģimenes vai kuru viņa paša interesēs nedrīkst atstāt ģimenē, ir tiesības uz īpašu valsts aizsardzību un palīdzību, un ka dalībvalsts saskaņā ar saviem tiesību aktiem nodrošina šādam bērnam alternatīvu aprūpi primāri ģimeniskā vidē.

Deklarācijas par bērnu aizsardzības un labklājības sociālajiem un tiesiskajiem principiem, it īpaši ja bērnus nodod audzināšanā un adoptē nacionālā un starptautiskā līmenī²⁰, 4. pantā noteikts, ka gadījumos, kad bērna paša vecāku aprūpe ir nepieejama vai neatbilstoša, jāapsver bērna radnieku, audžuģimeņu vai adoptētāju ģimenes aprūpe, vai nepieciešamības gadījumā – piemērotu bērnu iestāžu aprūpe. Tādējādi iepriekšminētā deklarācija nosaka prioritāro secību bērna vislabākajām interesēm atbilstošai ārpusģimenes aprūpes formai.

ANO Pamatnostādņu par bērnu alternatīvo aprūpi²¹ (turpmāk tekstā – Pamatnostādnes) 5. punkts paredz, ka gadījumos, kad bērna ģimene, pat saņemot attiecīgu atbalstu, nespēj par bērnu pienācīgi gādāt vai to pamest, vai atsakās no tā, par bērna tiesību aizsardzību un pienācīgas alternatīvas aprūpes nodrošināšanu ir atbildīga valsts un tieši valsts uzdevums ir ar kompetento iestāžu starpniecību nodrošināt pārraudzību pār jebkura alternatīvā aprūpē esoša bērna drošību, labklājību un attīstību. Turklāt valstij ir jāizstrādā un jāīsteno vispusīgi pasākumi

¹⁸ ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācija. Pieejams: <http://www.tiesibsargs.lv/lv/pages/tiesibu-akti/ano-dokumenti/ano-vispareja-cilvektiesibu-deklaracija>

¹⁹ ANO Bērnu tiesību konvencija. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1150>

²⁰ 41/85. UN Declaration on Social and Legal Principles relating to the Protection and Welfare of Children, with Special Reference to Foster Placement and Adoption Nationally and Internationally. Pieejams: <http://www.un.org/documents/ga/res/41/a41r085.htm>

²¹ UN Guidelines for the Alternative Care of Children. Pieejams: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/64/142&referer=/english/&Lang=E

bērnu labklājībai un aizsardzībai, pievēršot uzmanību esošo alternatīvās aprūpes iespēju uzlabošanai saskaņā ar pamatnostādņēs noteiktajiem principiem. Pamatnostādņu 12. punkts nosaka, ka bērniem alternatīvajā aprūpē ir svarīgi nodrošināt stabilas mājas un apmierināt viņu pamatvajadzības pēc drošas un pastāvīgas piesaistes aprūpētājam, turklāt pastāvīga risinājuma rašana ir galvenais mērķis. 53. punkts paredz valsts pienākumu veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai apmierinātu katru bez vecāku gādības palikuša bērna konkrētās psihoemocionālās, sociālās un citas vajadzības, turklāt priekšroku dodot ar ģimeni un vietējo sabiedrību saistītiem risinājumiem. Saskaņā ar Pamatnostādņu 21. punktu bērna ievietošanu iestādē ir uzskatāma par izņēmuma gadījumu un piemērojama tikai sevišķos gadījumos, kad šāda vide konkrētam bērnam ir īpaši piemērota, vajadzīga un konstruktīva un vislabāk atbilst viņa interesēm. Pamatnostādņu 22. punktā īpaši akcentēts, ka bērniem, kas jaunāki par 3 gadiem, alternatīvā aprūpe jānodrošina ģimenēs. Pamatnostādņu 23. punkts tieši attiecas un deinstitucionalizāciju un nosaka, ka valstīs, kurās vēl aizvien ir lielas aprūpes iestādes, jāizstrādā alternatīvas, kas ļaus šīs iestādes pakāpeniski likvidēt, īstenojot vispārēju deinstitucionalizācijas stratēģiju, turklāt šim mērķim valstij jānosaka aprūpes standarti, lai nodrošinātu tādu kvalitāti un apstākļus, kas veicinātu bērna attīstību, piemēram, individualizētu aprūpi un aprūpi mazās grupās, un atbilstoši šiem standartiem jāvērtē esošās iestādes. Papildus tam, Pamatnostādņu 123. punkts nosaka iestāžu standartu vispārējo ietvaru – aprūpes iestādēm jābūt mazām un organizētām atbilstīgi bērna tiesībām un vajadzībām, un to videi jābūt pēc iespējas tuvai ģimenes vai nelielas grupas videi. Turklāt iestāžu vispārīgajam mērķim jābūt pagaidu aprūpei un aktīvai dalībai bērna atkalapvienošanā ar ģimeni, vai, ja tas nav iespējams, stabilas aprūpes nodrošināšanai alternatīvā ģimenes vidē.

Gan Pamatnostādņēs, gan **ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām**²² ir nostiprināts, ka aprūpe ģimeniskā vidē ir optimāls alternatīvās aprūpes veids, kas nodrošina bērnu aizsardzību un attīstību. Turklāt Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām ir skaidri noteikts, ka gadījumā, ja tuvākie ģimenes locekļi nespēj rūpēties par bērnu ar invaliditāti, dalībvalstis dara visu iespējamo, lai nodrošinātu alternatīvu aprūpi, ko var sniegt attālākie radnieki, bet, ja tas nav iespējams, tad ģimenes vidē sabiedrībā.

ANO Bērnu tiesību komitejas vispārējo komentāru par bērnu tiesību īstenošanu jauniešu periodā²³ 53. punktā norādīts, ka jauniešu ārpusģimenes aprūpē priekšroka ir dodama audžuģimenēm vai nelielām jauniešu mājām, nepieļaujot daudzkārtēju aprūpes formu un iestāžu maiņu. Kā arī valstis tiek aicinātas darīt visu iespējamo, lai jauniešu ievietošana iestādēs tiktu izmantota tikai kā galējais līdzeklis.

Eiropas Komisijas stratēģijā “Eiropa 2020”²⁴ viens no stratēģijas mērķiem ir nabadzības un sociālās atstumtības mazināšana. Šī mērķa sasniegšanai valstīm ir jāuzlabo ģimenes atbalsta un alternatīvu aprūpes iestāžu kvalitāte, jāstiprina bērnu aizsardzības un sociālie pakalpojumi profilakses jomā, jāpalīdz ģimenēm pilnveidojot bērnu audzināšanas iemaņas nestigmatizējošā veidā, vienlaikus nodrošinot, ka bērni, kuru vecākiem ir atņemtas aizgādības tiesības, aug vidē, kura atbilst viņu vajadzībām. **Eiropas Padomes stratēģija bērnu tiesību jomā (2016.-2021. gads)**²⁵ akcentē nepieciešamību valstīs, kur joprojām pastāv lielas aprūpes iestādes, īstenojot deinstitucionalizāciju attiecībā uz šo bērnu aprūpi, jo īpaši tad, ja bērni ir jaunāki par trīs gadiem. **Eiropas Padomes Ministru komitejas ieteikums Nr. CM/Rec(2013)2 dalībvalstīm par bērnu un jauniešu ar invaliditāti pilnīgas iekļaušanas sabiedrībā nodrošināšanu**²⁶, atsaucoties uz deinstitucionalizācijas procesu Eiropas valstīs, vienlaicīgi norāda uz nepieciešamību nodrošināt alternatīvus, sabiedrībā balstītus pakalpojumus. **Eiropas Komisijas Eiropas vadlīnijas pārejai no institucionālās uz sabiedrībā balstītiem**

²² ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1630>

²³ United Nations Committee on the Rights of the Child General comment No. 20 (2016) on the implementation of the rights of the child during adolescence (<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G16/404/44/PDF/G1640444.pdf?OpenElement>)

²⁴ Komisijas paziņojums. EIropa 2020. Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei. Pieejams: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:LV:PDF>

²⁵ Eiropas Padomes stratēģija bērnu tiesību jomā (2016. – 2021. gads). Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/bernu_tiesibas/akti/strategy_for_the_rights_of_the_child_2016.pdf

²⁶ Eiropas Padomes Ministru komitejas ieteikums Nr. CM/Rec(2013)2 dalībvalstīm par bērnu un jauniešu ar invaliditāti pilnīgas iekļaušanas sabiedrībā nodrošināšanu. Pieejams: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CM/Rec%282013%292&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true>

pakalpojumiem²⁷uzsver, ka sabiedrībā balstīti pakalpojumi bērnu gadījumā nozīmē bērna tiesības saņemt aprūpi ģimeniskā vidē nevis iestādē, kā arī agrīnās intervences preventīvos pasākumus un atbalstu ģimenēm. Eiropas Savienības mērķis izveidot iekļaujošu sabiedrību ir tiešā veidā saistīts ar valsts pienākumu kopumu īstenot deinstitucionalizāciju, tādējādi nodrošinot savas starptautiskās apņemšanās gan Eiropas, gan globālā griezumā.

Lai arī nebūdami ar tiesību akta spēku **Standarti bērnu ārpusģimenes aprūpei Eiropā**²⁸ (turpmāk tekstā – Standarti) ir būtisks dokuments, kas ļoti precīzi un visaptveroši paredz mērķus, pienākumus un konkrētu darbību vadlīnijas visā bērnu ārpusģimenes aprūpes procesā no brīža, kad ir pieņemts lēmums par bērna ārpusģimenes aprūpi līdz pat patstāvīgas dzīves uzsākšanai. Standarti nosaka ārpusģimenes aprūpes sistēmas organizēšanu atbilstoši bērna individuālajām vajadzībām, vēršot fokusu uz ģimeniskas vides nodrošināšanu alternatīvajā aprūpē esošiem bērniem.

Lai bērnu institucionālās aprūpes sistēmu pārveidotu par mūsdienīgu, bērnu cilvēktiesībās balstītu un starptautiskajiem standartiem atbilstošu ģimeniskai videi pietuvinātu sociālu pakalpojumu, Latvija līdz 2020. gadam, piesaistot ESF un ERAF finansējumu, īsteno deinstitucionalizāciju, pakāpeniski atsakoties no līdzšinējām ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām un nodrošinot bērniem augšanu ģimeniskā vai tai pietuvinātā vidē.

Latvijas Republikas Satversmes²⁹ 110. pants nosaka, ka valsts aizsargā un atbalsta bērna tiesības, kā arī īpaši palīdz bērniem invalīdiem, bērniem, kas palikuši bez vecāku gādības vai cietuši no varmācības. Tādējādi valsts ir atzinusi, ka bez vecāku gādības palikuši bērni ir īpaša personu kategorija, kura ir nepastarpināti atkarīga no valsts rīcības, un tāpēc ikviens politikas lēmums attiecībā uz šiem bērniem ir jāvērtē no bērna labāko interešu prizmas saskaņā ar starptautiskajos dokumentos un **Bērnu tiesību aizsardzības likumā** noteiktajiem principiem.

Viens no **Latvijas Nacionālā attīstības plānā 2014.-2020.gadam**³⁰ izvirzītajiem mērķiem ir panākt, ka bērni dzīvo labvēlīgā ģimeniskā vai ģimenei pietuvinātā vidē, un vardarbība ģimenē samazinās. Šī mērķa sasniegšanai ir noteikti veicamie uzdevumi: stiprināt alternatīvo ģimeņu (audžuģimenes, aizbildņi) kustību; pilnveidot ārpusģimenes aprūpes laikā bērnam sniegtos pakalpojumus; kā arī sekmēt ģimenisku vidi bērnu ārpusinstitūcijas aprūpes iestādēs un jauniešu sagatavotību dzīvei pēc ārpusģimenes aprūpes, nodrošinot sociālā dienesta atbalstu vismaz divus gadus pēc aprūpes pārtraukšanas, ceļot arī sociālo dienestu kapacitāti.

Latvijas Nacionālajā attīstības plānā nospraustā mērķa detalizācija ir noteikta vairākos plānošanas dokumentos, proti:

- **Rīcības plānā deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020.gadam**³¹ tiek uzsvērts, ka ģimene ir labākā vide bērna attīstībai, ka aprūpe institūcijā atstāj negatīvu iespaidu uz bērnu, un bērnam ir svarīgi augt ģimenē vai tai pietuvinātā vidē. Turklāt šis plāns arī paredz deinstitucionalizācijas procesa norisi, darbības virzienus un sasniedzamos rezultātus.
- **Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādņu 2014.-2020. gadam**³² pirmais rīcības virziens ir deinstitucionalizācija un cieši ar to saistītais otrais virziens – sabiedrībā balstīti, pēctecīgi un klienta individuālajām vajadzībām atbilstoši sociālie pakalpojumi.
- Savukārt **Ģimenes valsts politikas pamatnostādņēs 2011.-2017. gadam**³³ ir konstatētas problēmas, kas tieši ir saistītas ar bērnu ārpusģimenes aprūpi, tajā skaitā, ka daļai bērnu ārpusģimenes aprūpes laikā nav pieejami audžuģimenes pakalpojumi, kā arī nav iespējams atrast aizbildni; bērniem ārpusģimenes aprūpes

²⁷ Eiropas komisijas Eiropas vadlīnijas pārejai no institucionālās uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem. Pieejams: www.deinstitutionalisationguide.eu

²⁸ Quality4Children Standarts. Pieejams: www.quality4children.info

²⁹ Latvijas Republikas Satversme. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=57980>

³⁰ Latvijas Nacionālās attīstības plāns 2014. – 2020.gadam. Pieejams: http://www.varam.gov.lv/lat/pol/ppd/ilgtsp_att/?doc=13858

³¹ Rīcības plāns deinstitucionalizācijas ieviešanai 2015.-2020.gadam. Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

³² Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf

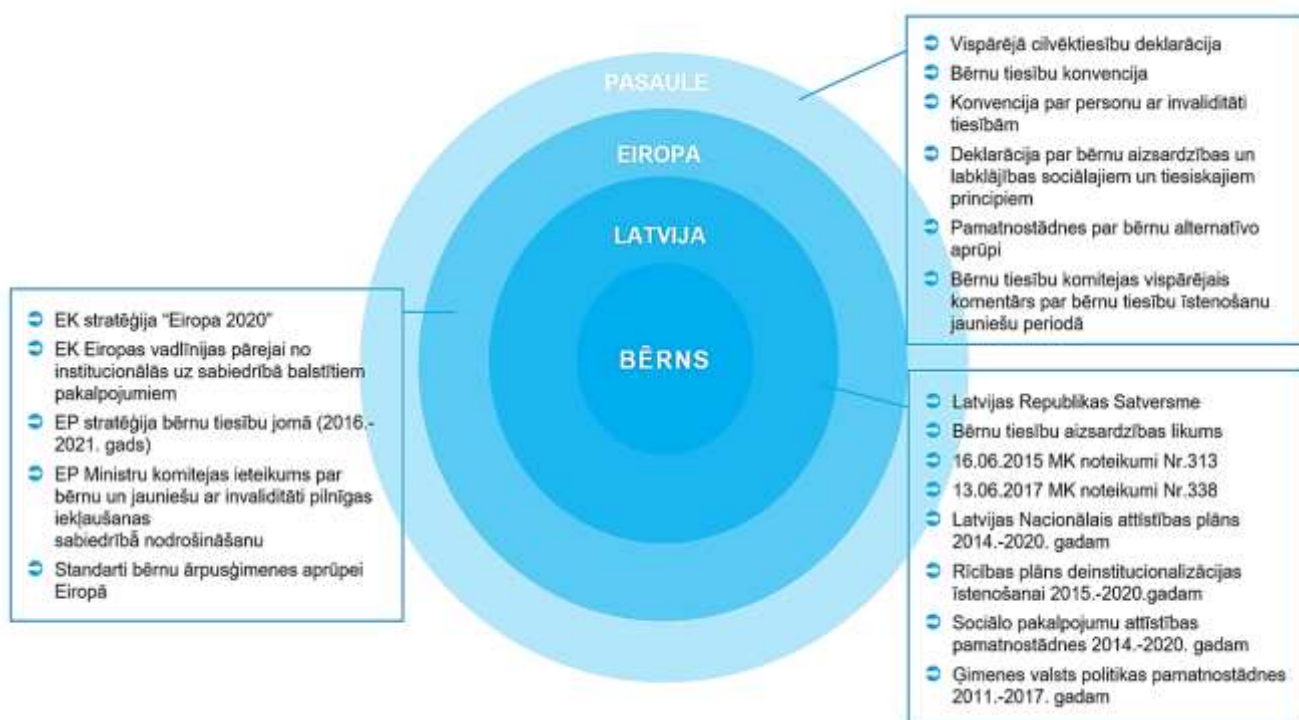
³³ Ģimenes valsts politikas pamatnostādnes 2011.-2017.gadam. Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/Impam_n_200111_gvp.pdf

laikā ir jādzīvo bērnu aprūpes iestādēs, kur ģimeniskas vides nodrošināšanas iespējas ir ierobežotas; ārpusģimenes aprūpes iestāžu sniegto pakalpojumu nevar uzskatīt par pilnībā kvalitatīvu, jo pastāv personāla izglītības un kvalifikācijas nepietiekamība, bērni netiek pilnvērtīgi sagatavoti patstāvīgai dzīvei, pastāv finanšu un cilvēkresursu trūkums; lielais bērnu skaits ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās un grupās ierobežo personāla spējas apmierināt bērna individuālās vajadzības, kas nelabvēlīgi ietekmē bērna turpmāko psihisko un fizisko attīstību. Šis konstatēto problēmu uzskaitījums atspoguļo pastāvošās sistēmas neatbilstību Pamatnostādnēm un ir rīcības iemesls sistēmas pārkārtošanai deinstitutionalizācijas procesa rezultātā, lai nodrošinātu bērniem ārpusģimenes aprūpi, kur pēc iespējas bērns saņemtu visu to pašu audzināšanu un aprūpi, kādu viņam būtu vajadzējis saņemt no saviem vecākiem.

MK 313 nosaka pasākuma mērķi – palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem, par vienu no mērķgrupām nosakot tieši ārpusģimenes aprūpē esošos bērnus un jauniešus līdz 17 gadu vecumam (ieskaitot), kuri saņem valsts vai pašvaldības finansētus bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus. Savukārt **MK 871** kā mērķi nosaka sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveidi un attīstību pašvaldībās. Šie noteikumi jau konkrēti nosaka pasākumu kopumu deinstitutionalizācijas procesā.

MK 338, kas stājas spēkā 01.07.2017, nosaka prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kā arī ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām. Ar šiem noteikumiem Latvijas normatīvajā regulējumā tiek nostiprināti starptautiskajos dokumentos un nacionālajos politikas plānošanas dokumentos noteiktie labākai praksei atbilstošie alternatīvās aprūpes pamatprincipi, tajā skaitā, Standartos noteiktais, ka bērnu aprūpes institūcijās bērnu skaits vienā grupā nepārsniedz 8 bērnus.

1.attēls: Būtiskākie ar deinstitutionalizācijas procesu saistītie politikas plānošanas un normatīvā regulējuma akti – PASAULE, EIROPA, LATVIJA.

2. ESOŠĀ SITUĀCIJA

Šajā nodaļā apkopota informācija par Tiskādu BSAC izvietojumu, pieejamību, vēsturisko attīstību, filiālē dzīvojošajiem bērniem, personāla resursiem, infrastruktūru un tās funkcionālo pielietojumu, kā arī pēdējo gadu (2014.-2016.) budžetu.

1. tabula: Tiskādu BSAC pamatinformācija

Nosaukums	Rēzeknes novada Tiskādu bērnu nams
Pašvaldība	Rēzeknes novada pašvaldība
Adrese	Ezera iela 23, Vecružina, Silmalas pagasts, Rēzeknes novads, LV-4636
Mājas lapa	http://www.silmala.lv/lv/sociala-aprupe/tiskadu-bernu-nams
Juridiskais statuss	Pašvaldības iestāde
Dibināšanas gads	1996. gads
Dibinātājs	Rēzeknes rajona padome
Bērnu skaits(01.06.2017.)	29
LR LM Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrācijas datums un numurs	Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija 16.04.2009. Nr.385 Īslaicīgas sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojums "Atelpas brīdis" 14.11.2016. Nr.1117
Personāla skaits(01.06.2017.)	37

Avots: Tiskādu BSAC sniegtie dati

2.1. Tiskādu BSAC izvietojums un pieejamība

Tiskādu BSAC atrodas Vecružinas ciemā Rēzeknes novada Silmalas pagastā. Pēc PMLP datiem iedzīvotāju skaits 2017. gada 1. janvārī Silmalas pagastā ir 2 653 iedzīvotāju, Rēzeknes novadā - 28 390.³⁴ Tiskādu BSAC atrodas 23,6 km attālumā no Rēzeknes pilsētas, kur pieejamas plašas izglītības iespējas no pirmsskolas līmeņa līdz augstākajai izglītībai, kā arī plaši sadzīves, SBSP un brīvā laika pavadīšanas iespējas. (skatīt 2.tabulu).

Tiskādu BSAC apkārtnē bērniem nepieciešamie pakalpojumi (izņemot SBSP) ir pieejami, tomēr nepietiekamā klāstā. Pamata **sadzīves pakalpojumi** (veikals, pasts) ir pieejami 700m rādiusā, bet tādi pakalpojumi kā banka un bankomāts pieejami Rēzeknes pilsētā 26 km attālumā. **Izglītības pieejamība** Silmalas pagastā vērtējama kā laba – Tiskādu BSAC ēkā atrodas Tiskādu speciālā internātpamatskola, savukārt 350m attālumā atrodas Tiskādu vidusskola. Silmalas pagasta teritorijā darbojas trīs **veselības aprūpes** punkti, ģimenes ārsta prakse ar aptiekas pakalpojumiem.³⁵ Tuvākā slimnīca atrodas Rēzeknes pilsētā. **Brīvajā laikā** bērniem 2 km rādiusā ir pieejama bērnu un jauniešu sporta skola, bibliotēka.

Tuvākais SBSP ir pieejams turpat Tiskādu BSAC telpās - Īslaicīgas sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojums "Atelpas brīdis". Citi tuvākie SBSP ir pieejami Rēzeknes pilsētā 21 km attālumā.

Sabiedriskā transporta pietura "Ružina" atrodas 210m attālumā no Tiskādu BSAC un maršrutā Rēzekne-Ružina-Malta-Rēzekne nodrošina satiksmi ar Rēzeknes pilsētu, 4 – 7 reizes dienā abos virzienos.³⁶ Latvijas

³⁴ Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās 01.01.2017 Pieejams:

www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/Iedzivotaju%20reģistrs/07022017/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf

³⁵ Veselības aprūpe Pieejams: www.silmala.lv/lv/veselibas-aprupe

³⁶ Autobusu un vilcienu saraksti Pieejams: www.1188.lv/satiksme

reģionālais autoceļš P59 Viļāni—Ružina—Malta, kas ved gar Tiskādu BSAC, ir labā stāvoklī un klāts ar asfaltbetona segumu.³⁷

2. tabula: Tiskādu BSAC izvietojums

PAKALPOJUMS	NOSAUKUMS	ADRESE	ATTĀLUMS ³⁸
1	2	3	4
VESELĪBAS APRŪPES PAKALPOJUMI	SIA „Ružinas doktorāts”, aptieka	Ezera iela 30, Vecružina, Sīmalas pagasts, LV-4636	240m
	SIA Rēzeknes slimnīca	18. novembra iela 41, Rēzekne, LV-4601	25,3km
SABIEDRĪBĀ BALSTĪTI SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	Sociālie darbinieki	Vecružinas ciems, izbraukuma formāts	-
	Rēzeknes novada pašvaldības Sociālais dienests	Atbrīvošanas aleja 95A, Rēzekne, LV-4601	23,4km
	Rēzeknes pilsētas domes pārvaldes "Sociālais dienests" Bērnu sociālo pakalpojumu centrs, dienas aprūpes centrs	Viļānu iela 10, Rēzekne, LV-4601	21,2km
SADZĪVES PAKALPOJUMI	Pasts, Ružina	"Ružina", Sīmalas pag., Rēzeknes nov., LV-4636	650m
	Pārtikas veikals	-	700m
	Banka, bankomāts	Rēzeknes pilsētā	26,6km
IZGLĪTĪBAS IESPĒJAS ³⁹	Tiskādu internātpamatskola speciālā	Ezera iela 23, Vecružinas ciems, Sīmalas pagasts, Rēzeknes novads, LV-4636	0
	Tiskādu vidusskola	Parka iela 4, Vecružinas ciems, Sīmalas pagasts, Rēzeknes novads, LV-4636	350m
	Kruķu pamatskola - Tiskādu vidusskolas struktūrvienība	Miera iela 9, ciems Kruķi, Sīmalas pagasts, Rēzeknes novads, LV-4636	10,4km
	Sīmalas pirmsskolas izglītības iestāde	Skolas iela 3, ciems Gornica, Sīmalas pagasts, Rēzeknes novads, LV-4630	9,9km
BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANAS IESPĒJAS	Ružinas bibliotēka	Lakstīgalu iela 7, Vecružina, Sīmalas pagasts, Rēzeknes novads, LV-4636	650m
	Ružinas klubs	Jaunatnes iela 3, Vecružina, Sīmalas pagasts, Rēzeknes novads, LV 4636	1,1km
	Sporta aktivitātes (volejbols, florbols)	Parka iela 4, Vecružinas ciems, Sīmalas pagasts, Rēzeknes novads, LV-4636	350m
	Biedrība „Rūžeņa”	Ezera iela 23, Vecružinas ciems, Sīmalas pagasts, Rēzeknes novads, LV-4636	0
	Bērnu – jaunatnes sporta skola,	Dažādos pagastos, tuvākais Malta	15,9km

³⁷ Ministru kabineta noteikumi Nr.1104 3. pielikums. Reģionālie autoceļi. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=198589>

³⁸ Aprēķināts izmantojot <https://www.google.lv/maps>, izmantojot autotransporta ceļus.

³⁹ Sīmalas pagasta izglītības iespējas

PAKALPOJUMS	NOSAUKUMS	ADRESE	ATTĀLUMS ³⁸
1	2	3	4
	basketbols; futbols; vieglatlētika, šahs, dambrete		
	Bērnu – jaunatnes sporta skola, galda teniss	Tiskādi	1,9km
	Bērnu – jaunatnes sporta skola, peldēšana	Rēzeknes pilsēta	26,6km

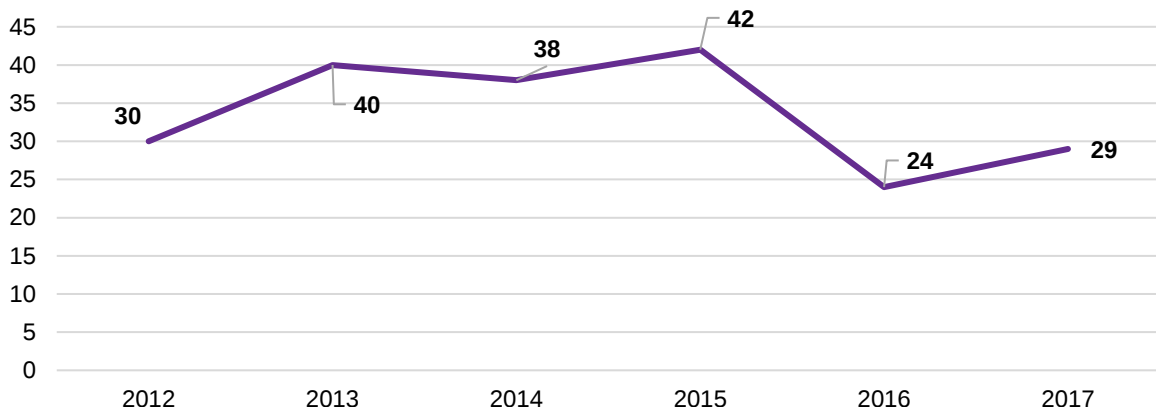
Avots: www.silamalas.lv; www.rezeknesnovads.lv; www.1188.lv; www.pasts.lv

2.2. Tiskādu BSAC darbības vēsture

Tiskādu BSAC ir 1996.gadā Rēzeknes rajona padomes⁴⁰dibināta institūcija un šobrīd ir Rēzeknes novada pašvaldības pārraudzībā⁴¹. Institūcija nodrošina ilgstošu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem.⁴²BSAC ir reģistrēts arī īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums ar/bez izmitināšanu "atelpas brīdis" personām ar FT.⁴³ Saskaņā ar Tiskādu BSAC sniegto informāciju, **bērnu vidējais uzturēšanās ilgums institūcijā visā institūcijas pastāvēšanas laikā ir 10 gadi**, bet esošo bērnu uzturēšanās ilgums ir 2,9 gadi.

Bērnu skaita izmaiņas Tiskādu BSAC ir ar augošu tendenci līdz 2015. gadam, taču kopš 2015. gada divu gadu periodā bērnu skaits strauji samazinājies par vienu ceturtdaļu.

2.attēls:TiskāduBSAC klientu skaita izmaiņas

Avots: Tiskādu BSAC sniegtie dati

Pēdējo trīs gadu laikā (2014.-2016.) Tiskādu BSAC uzņemti vidēji 15 bērni gadā, bet izstājušies vairāk – vidēji 20 bērni gadā. Galvenie izstāšanās iemesli 2014.gadā bija atgriešanās bioloģiskajā ģimenē un pārvietošana uz citu BSAC, savukārt 2015. gadā galvenais izstāšanās iemesls ir patstāvīgas dzīves uzsākšana. 2016. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir ievērojami palielinājies izstājušos bērnu skaits, un kā galvenie iemesli ir patstāvīgas dzīves uzsākšana un atgriešanās bioloģiskajā ģimenē. Tiskādu BSAC bērnu izstāšanās dinamiku un iemeslus skatīt 3. tabulā.

⁴⁰ Tiskādu BSAC sniegtā informācija

⁴¹ TISKĀDU BĒRNU NAMA NOLIKUMS Pieejams: rezeknesnovads.lv/wp-content/uploads/2014/05/232128412598576520.pdf

⁴² LM Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs Pieejams: <https://www.lm.gov.lv/text/3444>

⁴³ Faktiskā: Ezera iela 24, Vecružina, Silmalas pag., Rēzeknes nov., LV-4636

3. tabula: Tiskādu BSAC klientu izstāšanās iemesli

PERSONĀLS	GADS		
	2014	2015	2016
1	2	3	4
BSAC klientu ⁴⁴ kopskaits gada 31.decembrī	38	42	24
Uzņemti bērni	16	17	11
Izstājušies bērni, t.sk.	18	13	29
<i>atgriežoties pie vecākiem</i>	8	3	8
<i>nonākot audžuģimenē</i>	1	3	3
<i>adoptēti Latvijā</i>	0	0	0
<i>adoptēti uz ārzemēm</i>	0	0	4
<i>nonākot aizbildnībā</i>	0	0	4
<i>uzsākot patstāvīgu dzīvi</i>	4	7	9
<i>pārvietojot uz citu bērnu sociālās aprūpes centru</i>	5	0	1
<i>cits</i>	0	0	0

Avots: Tiskādu BSAC Pārskats par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu 2014., 2015., 2016.gada dati

2.3. Informācija par Tiskādu BSAC esošajiem bērniem

2017. gada 1. jūnijā Tiskādu BSAC pakalpojumus saņēma 29 bērni, savukārt, uz datu iesniegšanas brīdi institūcijā faktiski uzturējās 21 bērns - 11 meitenes un 10 zēni. Papildus 21 bez vecāku gādības palikušam bērnam, institūcijā uzturējās 4 krīzes situācijā nonākuši bērni kopā ar māti, 1 pilngadīgs jauniešs, kas turpina mācības. 1 bērns faktiski institūcijā neuzturējās, jo atradās viesģimenē. Lielākā daļa bērnu (14) ir pusaudži vecumā 12-17 gadi. 15 bērni ir juridiski brīvi. Detalizētu informāciju skatīt 4.tabulā.

Pirms nonākšanas Tiskādu BSAC 16 bērni ir dzīvojuši bioloģiskajā ģimenē, 2 citās bērnu aprūpes institūcijās, 2 audžuģimenē, par 1 bērnu n.d. Saskaņā ar Tiskādu BSAC sniegto informāciju institūcijā esošie bērni neatrodas audžuģimenē vai aizbildnībā, jo 15 bērniem nav izdevies atrast piemērotu audžuģimeni, 4 nevēlas dzīvot audžuģimenē, 2 bērniem uzsākts adopcijas process. Lielākā daļa BSAC esošo bērnu institūcijā uzturas no 1 līdz 5 gadiem; 3 bērniem tas ir ilgāk par 6 gadiem.

3 bērni ir ievietoti institūcijā no pašvaldībām, kas neietilpst Latgales plānošanas reģionā - 2 bērni no Rīgas un 1 no Bauskas. 16 bērniem ir kontakts ar bioloģiskajiem vecākiem vai radniekiem.

⁴⁴ Saskaņā ar MK 338 188. punktu "Pilngadību sasniegušais aprūpē esošais bērns, ar kuru pašvaldības sociālo pakalpojumu sniegšanas līgums noslēgts līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, var turpināt uzturēties jauniešu mājā, ja viņš turpina iegūt izglītību un nav sasniedzis 24 gadu vecumu, bet ne ilgāk kā līdz 2019. gada 1. septembrim."

4. tabula: Informācija par Tiskādu BSAC esošajiem bērniem

KATEGORIJA	RĀDĪTĀJS		Bērnu skaits
1	2		3
BĒRNU SKAITS	kopskaits (uz 01.06.2017.):		29
	kopskaits uz datu iesniegšanas brīdi		21
	n.d.		8
BĒRNU VECUMS	0 - 11 mēneši		0
	1 - 3 gadi		1
	4 - 6 gadi :		2
	7 - 11 gadi		4
	12 - 17 gadi :		14
DZIMUMA DALĪJUMS	sieviete:		11
	vīrietis:		10
TAUTĪBA	latviešu		9
	krievu		11
	baltkrievu		1
RELIGISKĀ PIEDERĪBA	katoļu		2
	nav zināms		19
IZGLĪTĪBAS LĪMENIS	uzvedības korekcijas programma		1
	legūst pirmsskolas izglītību		3
	legūst izglītību internātpamatskolā		7
	legūst izglītību tehnikumā		2
	legūst izglītību vidusskolā		8
INVALIDITĀTE	ir		0
	nav:		21
BĒRNU UZTURĒŠANĀS ILGUMS BSAC	Līdz 1 gadam		3
	1-2 gadi		8
	3-5 gadi		7
	6-10 gadi		3
BĒRNU NONĀKŠANAS BSAC IEMESLI	lemesli bērnu nonākšanai BSAC	Bērna pamešana novārtā un/vai vardarbība ģimenē	21
	pašvaldība no kuras bērns ir iestājies	Rēzeknes novads	17
		Rīga	2
		Preiļi	1
		Bauska	1
	vide pirms BSAC (kur persona bija pirms ievietošanas BSAC):	Bioloģiskā ģimene	16
		Audžuģimene	2
		Latgales Reģionālais atbalsta centrs "Rasas pērles"	2
		n.d.	1
BĒRNU	uztur saites ar ģimeni		12

KATEGORIJA	RĀDĪTĀJS	Bērnu skaits
1	2	3
ĢIMENES SAITES	neuztur saites ar ģimeni	9
BĒRNU SAITES AR RADINIEKIEM	uztur saites ar radiniekiem	15
	neuztur saites ar radiniekiem	6
BĒRNU SAITES AR CITĀM PERSONĀM	uztur saites ar viesģimeni, uzticības personu	2
	neuztur saites ar viesģimeni, uzticības personu	19

Avots: Tiskādu BSAC sniegtie dati

Projekta ietvaros 2017. gada janvārī tika veikta 17 Tiskādu BSAC bērnu individuālo vajadzību izvērtēšana. Būtiski, ka bērnu skaits kopš izvērtēšanas līdz datu iesniegšanas brīdim ir mainījies: bērnu skaits ir pieaudzis un daļa izvērtēto bērnu ir atgriezušies bioloģiskajā ģimenē vai nokļuvuši ģimenes vidē. Turpmāk norādītie bērniem nepieciešamie pakalpojumi norādīti tikai bērniem, kam veikta individuālo vajadzību izvērtēšana.

Saskaņā ar izvērtēšanas rezultātiem bērniem būtu nepieciešama aprūpe ģimenes vidē audžuģimenē (5), audžuģimenē zīdaiņiem (2), audžuģimenē pusaudžiem (1), audžuģimenē vienas ģimenes bērniem (2) un SOS ģimenē ciematā vai SOS ģimenē, kas integrēta kopienā (6). Bērniem rekomendēta arī aprūpe ĢVPP (12), „jauniešu mājā” (4), „jauniešu mājā” ar profesionālo ievirzi (4) un grupu mājā (1⁴⁵). Lielākajai daļai bērnu rekomendētas sociālās rehabilitācijas nodarbības sadzīves, pašaprūpes, saskarsmes un sadarbības prasmju uzlabošanai, kā arī nodarbinātības pasākumi, brīvā laika nodarbības, specializētu ārstu konsultācijas un veselību stimulējošas terapijas (detalizētu bērnu individuālo vajadzību sarakstu skatīt 1. pielikumā).

2.4. Tiskādu BSAC personāla resursi

Tiskādu BSAC vadītājam ir augstākā pedagoģiskā izglītība un darba slodze BSAC ir 0,3. Kā papildu darba vieta norādīta Tiskādu speciālā internātpamatskola.

2017. gada 1. jūnijā Tiskādu BSAC bija 37 darbinieki, t.sk. 24 sociālajā aprūpē un sociālajā rehabilitācijā iesaistīti (**0,83 sociālās rehabilitācijas un sociālās aprūpes darbinieki uz vienu bērnu**). 17 darbiniekiem, kas visi ir sociālās aprūpes un rehabilitācijas personāls, darbs ir BSAC ir pilnas slodzes darbs, 20 darbiniekiem - 0,5 vai mazākas slodzes. Darbinieki lielākoties ir vecumā 51-60 gadi. Sīkāku informāciju par Tiskādu BSAC darbinieku vecumu skatīt 5. tabulā.

5. tabula: Tiskādu BSAC darbinieku vecums (dati uz 01.06.2017.)

PERSONĀLS	GADI				
	20-30	31-40	41-50	51-60	61+
1	2	3	4	5	6
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas personāls	4	6	3	9	2
Saimniecības personāls	1	1	1	4	-
Administrācijas personāls	-	-	4	2	-
KOPĀ:	5	7	8	15	2

Avots: Tiskādu BSAC sniegtie dati

Saskaņā ar Tiskādu BSAC sniegto informāciju, 11 sociālajā aprūpē un rehabilitācijā iesaistītajiem darbiniekiem nepieciešama pārkvalifikācija, lai sniegtu ģimeniskai videi pietuvinātus pakalpojumus vai pakalpojumus „jauniešu

⁴⁵ Jaunietis, kas tuvāko 2 gadu laikā būs sasniedzis pilngadību.

mājā". Kā darbiniekus interesējošās apmācību tēmas norādītas: sociālais darbs, sociālā pedagogija, speciālā pedagogija.

5 darbiniekiem deklarētā dzīves vieta ir Rēzeknes pilsēta, 30 - Rēzeknes novads, 1 - Viļānu novads un 1 darbiniekam n.d. Vairāk kā pusei darbinieku ir augstākā izglītība. Datus par Tiskādu BSAC personāla profesijām, ieņemtajiem amatiem un izglītības līmeni skatīt 6. tabulā.

6. tabula: Tiskādu BSAC personāla profesijas un izglītības līmenis (dati uz 01.06.2017.)

PERSONĀLA GRUPA	AMATS	DARBINIEKU SKAITS	IZGLĪTĪBAS LĪMENIS		
			augstākā	vidēja/vidējā profesionālā	pamata
1	2	3	4	5	6
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas personāls	Aprūpētājs	6	-	6	-
	Interesu izglītības skolotājs	3	3	-	-
	Diētas māsa	1	1	-	-
	Medmāsa	3	-	3	-
	Māsa – masiere	1	1	-	-
	Psihologs	1	1	-	-
	Sociālais darbinieks	2	2	-	-
	Sociālais pedagogs	2	2	-	-
	Sociālais aprūpētājs ⁴⁶	5	4	-	-
Saimniecības personāls	Automobiļa vadītājs	2	-	2	-
	Veļas pārzinis	1	-	1	-
	Noliktavas pārzinis	1	-	1	-
	Mazgāšanas operators	1	-	1	-
	Remontstrādnieks	1	-	1	-
	Darba aizsardzības speciālists	1	1	-	-
Administratīvais personāls	Direktors	1	1	-	-
	Saimniecības pārzinis	1	1	-	-
	Bibliotekāre	1	1	-	-
	Grāmatvedis/galvenais grāmatvedis	2	2	-	-
	Kancelejas pārzine	1	-	1	-
KOPĀ:37			20	16	-

Avots: Tiskādu BSAC sniegtie dati

Par 19 darbinieku darba stāžu trūkst detalizētas informācijas, tomēr saskaņā ar pieejamo informāciju vismaz 10 darbinieku darba stāžs institūcijā ir ilgāks par 10 gadiem. Datus par Tiskādu BSAC darbinieku stāžu skatīt 7. tabulā.

⁴⁶ 1 darbiniekam Latvijas Pašvaldību mācību centra 160 h sociālā aprūpes darbinieka sertifikāts

7. tabula: Tiskādu BSAC darbinieku darba stāžs (dati uz 01.06.2017.)

PERSONĀLS	STĀŽS, GADI			
	n.d.	0-5	6-10	11-15
1	2	3	4	5
Saimniecības personāls	7	-	-	-
Administrācijas personāls	5	1	-	-
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas personāls	7	7	4	6
KOPĀ:	19	8	4	6

Avots: Tiskādu BSAC sniegtie dati

2.5. Tiskādu BSAC infrastruktūras un funkcionālā pielietojuma analīze

Tiskādu BSAC infrastruktūrā ietilpst galvenā ēka bērnu izmitināšanai un divi dzīvokļi blakus esošajā dzīvojamā mājā.⁴⁷ Tiskādu BSAC ir nodrošināta iespēja izmantot arī citas ēku kompleksa ēkas- garāžas, šķūņi u.c. Saskaņā ar BSAC sniegto informāciju infrastruktūras īpašumtiesības pieder Silmalas pagasta pārvaldei. Objektu fotofiksāciju skatīt 2.pielikumā.

Kopumā Tiskādu BSAC infrastruktūra ir apmierinošā tehniskā stāvoklī, pēdējo 12 gadu laikā infrastruktūrā veikti būtiski uzlabojumi, piemēram, ēkas siltināšana, logu nomaiņa, iekštelpu apdares atjaunošana, jaunas ūdensapgādes sistēmas izveide. Ēka tiek apsildīta ar zemes siltumsūkni, attiecīgi ēka ir ekonomiska un apkures maksājumi ir zemi. Apkārējā vide, piegulošā teritorija ir labiekārtota –ir izbūvēts sporta laukums, bērnu rotaļlaukums. Detalizētu informāciju par infrastruktūru (t.sk. tehnisko stāvokli) skatīt 8. tabulā.

⁴⁷ Parka iela 3, Vecružina, Silmalaspag., Rēzeknesnov., LV-4636 (dzīvoklis Nr.1 un dzīvoklis Nr.3)

8. tabula: Tiskādu BSAC infrastruktūras analīze

BŪVE	PLATĪBA M ²	TEHNISKAIS STĀVOKLIS	FUNKCIONĀLAIS PIELIETOJUMS ŠOBRĪD	FUNKCIONĀLAIS PIELIETOJUMS NĀKOTNĒ
1	2	3	4	5
BSAC galvenā ēka ⁴⁸	2147,6 ⁴⁹	Ēkas vispārējais tehniskais stāvoklis un inženierkomunikācijas vērtējamās kā labas - pēdējo divpadsmit gadu laikā ēkā ir veikti būtiski uzlabojumi iekštelpās, kā arī 2013. veikta ēkas rekonstrukcija. Visa kompleksa siltumapgādi nodrošina modernie siltuma sūkņi (ar pazemes kolektoriem). Ziemās, īpaši aukstā laikā periodā, paredzēta cieto kurināmo (malka, akmeņogles) katlu pieslēgšana (uzstādīti trīs katli, nepieciešams pieslēgt tikai vienu). Apkures sistēmas fiziskais stāvoklis ir labs, tās izbūvei pielietoti mūsdienīgi risinājumi un materiāli. Ēkas ventilācijas, elektroinstalācijas un kanalizācijas sistēmas ir labā stāvoklī, Sanitārtehnisko ierīču un telpu fiziskais stāvoklis ir labs. Apskatāmajās telpās gaisa kvalitāte vērtējama kā laba, bez specifiskām smakām. Vides pieejamība nodrošināta ar pandusu.	Ēku veido 2 korpusi - bērnu izmitināšanas telpas un ēdambloks, kas tiek izmantots gan Tiskādu BSAC, gan Tiskādu speciālās internātpamatskolas vajadzībām. Sākotnēji ēka paredzēta internātskolas vajadzībām, tāpēc Tiskādu BSAC un Tiskādu internātpamatskola ir savstarpēji savienotas. 1.stāvā labajā spārnā izvietots medpunkts, aktu zāle, pedagogu telpas, izolators, kas nodrošina Tiskādu BSAC funkcionalitāti. Tiskādu BSAC izmanto telpas ēkas 1.,2. un 3. stāvos, labajā spārnā, kas aizņem 30% no kopējās ēkas platības.2.un 3. stāvs (labais spārns) atvēlēts internātskolas audzēkņu izmitināšanai (sadalot vecumu un dzimumu grupās). Bērnu istabas ir aptuveni 30-40 kvadrātmetri, katrā istabā ir līdz 7 gultām. Telpu apdare un izkārtojums rada mājīguma sajūtu. Katrā stāvā, atbilstoši bērnu sadalījumam dzimuma un vecuma grupās, ir izvietotas sanitārās telpas, kopīgas atpūtas telpas, virtuves ēdiena pagatavošanai. Ēkā ir izveidota datorklase ar papildus telpām (tualetes u.c.). Bērnu nama audzēkņiem ir iespējams izmantot treniņzāli un peldbaseinu, kas izvietoti administratīvajā ēkā.	Ēka kopumā nav piemērota ģimeniskās vides veidošanai, jo tā ir būvēta internāta vajadzībām un būtu nepieciešami lieli finanšu ieguldījumi, lai ēku pārveidotu par trīs dzīvokļiem ar atsevišķām virtuvēm un sanitārajām telpām, turklāt papildus BSAC vajadzībām ēkas korpusā tiek izmantots arī internātskolas bērnu izmitināšanai. Ēka nākotnē būtu izmantojama kā sabiedriskā ēka, kurā nodrošināt pakalpojumus bērniem (t.sk. internātpamatskolas vajadzībām).
Trīs istabu dzīvoklis Nr. 1 ⁵⁰	62	Apskates brīdī Tiskādu BSAC 1. dzīvokļa tehniskais stāvoklis vērtējams kā apmierinošs - veikts daļējs, mūsdienu	Dzīvoklis ir trīs istabu dzīvoklis ar lodžiju. Dzīvokļa tehniskais stāvoklis ir apmierinošs: veikta daļēja, mūsdienu prasībām atbilstoša, iekštelpu apdares atjaunošana. Apskates brīdī	Lai nodrošinātu vides pieejamību, vēlams ierīkot liftus. Nākotnē, veicot nepieciešamos

⁴⁸ Kadastra apzīmējumu Nr.78880040204002, adrese Parka iela 4, Vecružina, Silmalas pag., Rēzeknes nov., LV-4636.

⁴⁹ Platība, kurā uzturas aprūpē esošie bērni ir aptuveni 500 kvadrātmetri.

⁵⁰ Parka iela 3, Vecružina, Silmalaspag., Rēzeknes nov., LV-4636 (dzīvoklis Nr.1 un dzīvoklis Nr.3)

BŪVE	PLATĪBA M ²	TEHNISKAIS STĀVOKLIS	FUNKCIONĀLAIS PIELIETOJUMS ŠOBRĪD	FUNKCIONĀLAIS PIELIETOJUMS NĀKOTNĒ
1	2	3	4	5
		prasībām atbilstošs remonts.	dzīvoklis tiek izmantots kā krīzes centrs ģimenēm. Dzīvoklī un ēkā nav nodrošināta vides pieejamība.	infrastruktūras uzlabojumus, dzīvokļus varētu izmantot ĢVPP vai „jauniešu mājas” pakalpojuma nodrošināšanai. Tā kā dzīvokļi ir trīs istabu, jāreķinās, ka vienā dzīvoklī varētu nodrošināt aprūpi līdz 4 bērniem (2 guļamistabas, 1 dzīvojamā istaba).
Trīs istabu dzīvoklis Nr. 3	62	3. dzīvoklim tehniskais novērtējums netika veikts. Saskaņā ar Tiskādu BSAC direktora sniegto informāciju dzīvoklī ir centrālā apkure, tomēr tas nav izmantojams un apdares ir sliktā stāvoklī, nepieciešama atjaunošana.	Dzīvoklis ir trīs istabu, netiek izmantots un nav nodrošināta vides pieejamība.	

Avots: Tiskādu BSAC sniegtā informācija, ēku tehniskais apsekojums

2.6. Tiskādu BSAC budžets un ienākumu avoti

Tiskādu BSAC ieņēmumus pamatā veido pašvaldību iemaksas un citi ieņēmumi. Kopējais finanšu līdzekļu izlietojums, neskaitot humāno palīdzību un kapitālieguldījumus, uz vienu bērnu mēnesī 2016.gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir palielinājies – tie ir 1 442,71 EUR uz vienu bērnu mēnesī. 2016. gadā izmaksas uz vienu bērnu ir augstākas par vidējo līdzekļu izlietojuma rādītāju valstī pašvaldību un citu organizāciju bērnu sociālās aprūpes centros, kur tas 2016. gadā bija EUR 976,86 uz vienu bērnu mēnesī.⁵¹ BSAC izdevumu (bez kapitāliem izdevumiem) lielākā pozīcija ir darbinieku atalgojums un uz to attiecināmie nodokļi.

9. tabula: Tiskādu BSAC budžets un ienākumu avoti (dati par 2014.-2016.g.).

NR.P.K.	POZĪCIJA	RĀDĪTĀJI	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6
1.	Ieņēmumi:				
1.1.	Faktiskie ieņēmumi (izņemot humāno palīdzību), EUR	<i>iemaksas no valsts budžeta</i>	0,00	0,00	0,00
		<i>pašvaldību iemaksas</i>	390953,00	343961,00	352439,00
		<i>citi ieņēmumi</i>	1812,00	41265,00	0,00
		Ieņēmumi kopā, EUR:	392765,00	385226,00	352439,00
1.2.	Humānā palīdzība, ziedojumi, EUR	Saņemtā humānā palīdzība, ziedojumi kopā, EUR:	17467,00	0,00	1270,00
2.	Izdevumi:				
2.1.	Izdevumi (izņemot kapitālos izdevumus), EUR	kopējie ēku uzturēšanas, komunālie izdevumi, no kuriem:	71 346,00	40337,00	29406,00
		<i>remontdarbu un iestādes uzturēšanas pakalpojumi</i>	84,00	0,00	0,00
		<i>komunālo pakalpojumu izdevumi</i>	55690,00	32874,00	20390,00
		<i>izdevumi par kurināmā un enerģētisko materiālu iegādi</i>	15572,00	7463,00	9016,00
		darbinieku atalgojums (t.sk. nodokļi)	181836,00	205126,00	186171,00
		kopējie ar bērniem tieši saistītie izdevumi, no kuriem:	74311,00	73959,00	54469,00
		<i>ēdināšanas izdevumi</i>	30372,00	32995,00	29197,00
		<i>zāļu iegādes izdevumi</i>	4257,00	3599,00	2818,00
		<i>mīkstā inventāra iegādes izdevumi</i>	14698,00	13643,00	10278,00
		<i>kārtējo remontu un iestādes uzturēšanas izdevumi</i>	10208,00	8643,00	4270,00
		<i>sanitāri higiēnisko materiālu iegādes izdevumi</i>	4360,00	4410,00	2000,00
		<i>mācību līdzekļu un materiālu iegādes izdevumi</i>	2912,00	2094,00	1182,00
		<i>periodikas iegādes i izdevumi</i>	385,00	383,00	244,00

⁵¹ Valsts statistikas pārskatu kopsavilkums "Pārskati par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu 2016. gadā". Pieejams: <http://www.lm.gov.lv/text/3678>

NR.P.K.	POZĪCIJA	RĀDĪTĀJI	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6
		<i>biroja preču un inventāra izdevumi</i>	7 119,00	8192,00	4480,00
		administratīvie izdevumi	0,00	0,00	0,00
		citi saistītie izdevumi	38153,00	36234,00	68125,00
		Izdevumi kopā, EUR:	365646,00	355656,00	338171,00
2.2.	Kapitālie izdevumi, EUR:	Kapitālie izdevumi kopā, EUR:	28 471,00	30250,00	6864,00
3.					
3.1.	Kopējie izlietotie līdzekļi uz vienu bērnu MĒNESĪ (bez humānās palīdzības un kapitālieguldījumiem), EUR		995,95	1 027,21	1 442,71
	<i>ēdināšanai izlietotie līdzekļi DIENĀ</i>		2,76	3,18	4,15
	<i>zāļu iegādei izlietotie līdzekļi DIENĀ</i>		0,39	0,35	0,40
	<i>mīkstā inventāra iegādei izlietotie līdzekļi MĒNESĪ</i>		40,03	39,40	43,85
	<i>sanitāri higiēnisko materiālu iegādei izlietotie līdzekļi MĒNESĪ</i>		11,88	12,74	8,53

Avots: Pārskats par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu 2014., 2015., 2016.gadā dati

3. PRIEKŠLIKUMI INSTITŪCIJAS REORGANIZĒŠANAI

Šajā nodaļā ir izvērtēta Tiskādu BSAC atbilstība bērnu labākajām interesēm un raksturoti priekšlikumi Tiskādu BSAC reorganizēšanai, t.sk. iespējamie risinājumi ēkas turpmākai izmantošanai, iekļauti iespējamie risinājumi infrastruktūras pielāgojumiem, bērnu pārvietošanai un personāla resursu turpmākai izmantošanai, reorganizācijas laika grafiks un reorganizācijas veikšanai nepieciešamais finansējums un tā avoti.

3.1. Tiskādu BSAC atbilstība bērnu labākajām interesēm

Šajā apakšnodaļā izvērtēta Tiskādu BSAC atbilstība pēc ekspertu domām būtiskākajām prasībām bērnu labāko interešu nodrošināšanai saskaņā ar ANO Pamatnostādnēm. Izvērtējums pamatots Tiskādu BSAC iesniegtajos datos un tikšanās reizē ar BSAC personālu sniegtajā informācijā.

10. tabula: Tiskādu BSAC atbilstība bērnu labākajām interesēm

Nr.p.k.	NORMATĪVĀ AKTA PUNKTS	ATBILSTĪBA
1	2	3
1.	“Atbalstīt centienus, lai bērni tiktu paturēti ģimenē vai nodoti atpakaļ ģimenē , vai, ja tas neizdodas, rast citus pienācīgus un pastāvīgus risinājumus, tostarp adopciju. ” (Pamatnostādnes, 2a p.)	Tiskādu BSAC darbinieki iesaistās, lai bērniem rastu pastāvīgas aprūpes ģimenes vidē risinājumus. 2016. gadā 8 bērni atgriezušies pie vecākiem, 4 iecelti aizbildņi, 4 adoptēti uz ASV un 3 ievietoti audžuģimenēs. Neskatoties uz 2016. gada statistiku, saskaņā ar Tiskādu BSAC sniegto informāciju, bērnu vidējais uzturēšanās ilgums institūcijā visā BSAC darbības laikā ir 10 gadi , bet iestādē esošajiem bērniem – 2,9 gadi .
2.	“Tā kā ģimene ir sabiedrības pamatvienība un dabīgā vide bērna augšanai, labklājībai un aizsardzībai, vispirms jācenšas panākt to, lai bērns paliktu vai atgrieztos savu vecāku vai – attiecīgā gadījumā – tuvu ģimenes locekļu gādībā. Valstij jānodrošina, lai ģimenēm savu aprūpes funkciju īstenošanā būtu pieejams dažāds atbalsts. ” (Pamatnostādnes, 3. p.)	Tiskādu BSAC aprūpes modelis iekļauj bērnu saskarsmi ar bioloģiskajiem vecākiem un veicina bērnu atgriešanos bioloģiskajā ģimenē - 12 bērni uztur saites ar bioloģiskajiem vecākiem, 15 bērni ar radniekiem.
3.	“Visos lēmumos par alternatīvo aprūpi vienmēr jāņem vērā tas, ka parasti bērnu vēlama paturēt pēc iespējas tuvāk tā pierastajai dzīvesvietai , lai atvieglotu sakarus un bērna potenciālo atkalapvienošanos ar ģimeni un bērna izglītība, kultūras un sociālā dzīve tiktu pēc iespējas mazāk traucēta.” (Pamatnostādnes, 11. p.)	Tiskādu BSAC nodrošina ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu lielākoties Rēzeknes novada bērniem (17), vienam bērnam no Preiļiem. Tomēr trīs bērni institūcijā ir ievietoti no attālākiem novadiem (2 no Rīgas, 1 no Bauskas), kas apgrūtina bērna un vecāku saskarsmi/tikšanās. Diskusijās ar Tiskādu BSAC vadību un darbiniekiem tika uzsvērta bērnu vēlme un vajadzība atrasties tuvāk savai dzimtajai videi.
4.	“Pieņemot lēmumus par bērniem alternatīvā aprūpē, ieskaitot neformālo aprūpi, jāņem vērā, ka svarīgi ir nodrošināt bērniem stabilas mājas un apmierināt viņu pamatvajadzības pēc drošas un pastāvīgas piesaistes aprūpētājiem , turklāt pastāvīga risinājuma rašana jāuzskata	Šobrīd Tiskādu BSAC aprūpes modelis nenodrošina pastāvīgu un drošu piesaisti kādam konkrētam aprūpētājam - . Jaunajā bērnu aprūpes modelī, jāparedz droša piesaistes persona katram bērnam.

Nr.p.k.	NORMATĪVĀ AKTA PUNKTS	ATBILSTĪBA
1	2	3
	par galveno mērķi.” (Pamatnostādnes, 12. p.)	
5.	“Bērna izņemšana no ģimenes jāuzskata par galēju līdzekli, un tas, ja vien iespējams, jāizmanto kā pagaidu pasākums uz visīsāko iespējamo laiku. Lēmumi par izņemšanu no ģimenes regulāri jāpārskata, un pēc tam, kad izņemšanas cēloņi ir novērsti vai izzuduši, bērns jānodod atpakaļ vecāku gādībā, ja tas vislabāk atbilst bērna interesēm, ņemot vērā 49. punktā paredzēto izvērtējumu.” (Pamatnostādnes, 14. p.)	Saskaņā ar Tiskādu BSAC sniegto informāciju bērnu vidējais uzturēšanās ilgums institūcijā visā institūcijas pastāvēšanas laikā ir 10 gadi, bet esošo bērnu uzturēšanās ilgums iestādē ir 2,9 gadi. Lai gan katra bērna uzturēšanās ilgums BSAC jāvērtē individuāli, šāds bērnu uzturēšanās ilgums norāda uz nepietiekami efektīvu sadarbību BSAC, Sociālā dienesta un bāriņtiesas starpā: ilgstoši netiek rasti risinājumi, lai samazinātu bērnu uzturēšanās laiku Tiskādu BSAC un rastu iespēju bērniem atgriezties pie vecākiem vai dzīvot ģimenes vidē.
6.	“Saskaņā ar ekspertu vidū valdošo viedokli alternatīvā aprūpe bērniem, kas jaunāki par 3 gadiem, jānodrošina ģimenēs. Izņēmumus var pieļaut ar nolūku nešķirt brāļus un māsas un tad, ja ievietošana iestādē ir ārkārtas pasākums vai paredzēta uz iepriekš noteiktu un ļoti ierobežotu laiku, plānojot ģimenes atkalapvienošanu vai citu piemērotu ilgtermiņa risinājumu.” (Pamatnostādnes, 22. p.)	Šobrīd institūcijā atrodas viens bērns līdz 3 gadu vecumam⁵² kopā ar divām vecākām māsām. Plānojot jaunu pakalpojumu, būtu jāparedz efektīvi sadarbības pasākumi ar iesaistītajām pusēm, lai šī vecuma bērniem būtu iespēja nokļūt audžuģimenē vai aizbildnībā, ievērojot brāļu un māsu nešķiramības principu, bet ņemot vērā individuāli katra bērna labākās intereses, atbilstoši viņa vecumposma vajadzībām.
7.	“Biežas pārmaiņas aprūpes vidē kaitē bērna attīstībai un spējai veidot attiecības ar apkārtējiem, un no tām jāizvairās. Īstermiņa risinājumi jāpieņem ar mērķi radīt apstākļus piemērota pastāvīga risinājuma rašanai. Pastāvīgs risinājums bērnam jārod bez liekas kavēšanās, atkalapvienojot viņu ar pamatģimeni vai paplašināto ģimeni vai, ja tas nav iespējams, ievieojot to citā stabilā ģimenes vidē vai, ja tiek piemēroti 21. punkta nosacījumi, stabilā un atbilstīgā aprūpes iestādē.” (Pamatnostādnes, 60. p.)	Četri bērni pirms ievietošanas Tiskādu BSAC pabijuši citā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā un audžuģimenē, kas norāda uz bērnu pārvietošanu un aprūpes personāla maiņu, kas savukārt ietekmē bērna attīstību un drošu vidi. Pārvietošana nenodrošina patstāvīgu aprūpi ģimenei pietuvinātā vidē, atkalapvienošanās ar bērna bioloģisko ģimeni, ir bērnam traumējoši un nav bērna interesēs.
8.	“Valstīm jānodrošina pagaidu aprūpē ievietota bērna tiesības uz to, lai šī aprūpe un izturēšanās pret bērnu tiktu regulāri un rūpīgi (vēlams, ne retāk kā reizi trijos mēnešos) pārskatīta, jo īpaši ņemot vērā bērna individuālo attīstību un mainīgās vajadzības, izmaiņas viņa ģimenes vidē un to, cik piemērots un vajadzīgs šajos apstākļos ir pašreizējais aprūpes risinājums. Pārskatīšana jāveic atbilstīgi kvalificētām un	Ilgais bērnu uzturēšanās laiks Tiskādu BSAC norāda uz to, ka no atbildīgo institūciju puses bērnu atrašanās institūcijā iemesli netiek regulāri pārskatīti un analizēti. Mazā audžuģimeņu un aizbildņu skaita dēļ novadā iespēja bērnu, īpaši pusaudžu un jauniešu, ievietošana ģimenes vidē ir problemātiska.

⁵² Informāciju par to, kāpēc aprūpe bērniem līdz 3 gadu vecumam jānodrošina ģimenēs, skatīt šeit: http://www.europe.ohchr.org/Documents/Publications/Children_under_3_webversion.pdf un šeit http://bettercarenetwork.org/sites/default/files/The%20Risk%20of%20Harm%20to%20Young%20Children%20in%20Institutional%20Care_0.pdf

Nr.p.k.	NORMATĪVĀ AKTA PUNKTS	ATBILSTĪBA
1	2	3
	pilnvarotām personām, un tajā noteikti jāiesaista bērns un visas personas, kurām ir nozīme bērna dzīvē.” (Pamatnostādnes, 67. p.)	
9.	“Īpaša uzmanība jāvelta alternatīvās aprūpes nodrošināšanas kvalitātei gan aprūpes iestādēs, gan ģimenē, jo īpaši aprūpētāju profesionālajai prasmei, to atlasei, apmācībai un uzraudzībai. Viņu nozīme un funkcijas salīdzinājumā ar bērna vecāku un likumīgo aizbildņu nozīmi un funkcijām skaidri jānosaka un jāpaskaidro.” (Pamatnostādnes, 71. p.)	Bērnu aprūpē iesaistītajam Tiskādu BSAC personālam tiek nodrošinātas nepieciešamās apmācības. 2017. gadā tika organizētas Rīgas Stradiņa universitātes izbraukuma apmācības. Tiekoties ar darbiniekiem un vadību novērots, ka speciālisti, īpaši vadītājs, ir atvērti jaunām pārmaiņām un viņiem ir izpratne par to, ko sevī ietver kvalitatīva, uz bērnu labākajām interesēm balstīta aprūpe, kādas kompetences nepieciešamas personālam, lai to nodrošinātu.
10.	“Visiem pieaugušajiem, kas ir atbildīgi par bērnu, jāievēro un jāveicina viņa tiesības uz privātumu, tostarp nodrošinot piemērotas iespējas apmierināt savas higiēnas un sanitārās vajadzības, ņemot vērā atšķirības un saskarsmi starp zēniem un meitenēm, kā arī piemērotu un drošu personīgo mantu glabāšanas vietu, kas bērnam ir pieejama.” (Pamatnostādnes, 89. p.)	Esošais Tiskādu BSAC bērnu guļamtelpu iekārtojums nav atbilstošs ģimenes videi, turklāt bērnu skaits istabās ir liels – līdz 7 bērniem (sk. pielikumu nr.1). Līdz ar to bērniem ir ierobežots privātums un nav drošas personīgo mantu glabāšanas vietas.
11.	“Valstīm, aģentūrām un iestādēm, skolām un citiem vietējās sabiedrības dienestiem jāveic atbilstīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka alternatīvajā aprūpē esošie bērni netiktu stigmatizēti nedz aprūpes laikā, nedz vēlāk. Tas paredz arī veikt pasākumus, lai pēc iespējas samazinātu iespēju identificēt to, ka attiecīgais bērns atrodas alternatīvajā aprūpē.” (Pamatnostādnes, 95. p.)	Saskaņā ar darbinieku sniegto informāciju Tiskādu BSAC bērnus vairāk identificē ar Tiskādu speciālo internātpamatskolu, nevis Tiskādu BSAC, jo daļa bērnu arī mācās šajā izglītības iestādē. Tomēr jāņem vērā, ka Tiskādu BSAC un Tiskādu internātpamatskola ir cieši saistītas un arī saistība ar speciālo internātpamatskolu bērnu un jauniešu vidū nereti tiek stigmatizēta.
12.	“Aprūpes iestādēm jābūt mazām un organizētām atbilstīgi bērna tiesībām un vajadzībām, un to videi jābūt pēc iespējas tuvai ģimenes vai nelielas grupas videi. Iestāžu vispārīgajam mērķim jābūt pagaidu aprūpei un aktīvai dalībai bērna atkalapvienošanā ar ģimeni. (Pamatnostādnes, 123. p.)	Lai gan esošajā situācijā bērnu guļamtelpas ir lielas un tajās dzīvo līdz 7 bērniem, telpu plānojumā ir iespējams veikt izmaiņas, padarot tās mājīgākas (piemēram, nodrošinot katram bērna atsevišķu skapi, “savu stūrīti”). Tomēr tas nebūtu ilgtermiņa risinājums, jo esošā Tiskādu BSAC ēka ir celta skolas internāta vajadzībām un nav piemērota ĢVPP izveidošanai – tās platība ir liela un papildus BSAC vajadzībām ēkas korpusss tiek izmantots arī internātskolas bērnu izmitināšanai.

Avots: Autoru izstrādāts

3.2. Ēku turpmākā izmantošana

Tiskādu BSAC dzīvojamā ēka nav piemērota un pielāgojama ĢVPP, jo: a) tā ir būvēta internātpamatskolas vajadzībām un tajā tiek organizēta internātskolas bērnu izmitināšana, b) arī izveidojot ēkā trīs atsevišķas

ieejas/dzīvokļus,⁵³ ēka netiks pilnībā apdzīvota lielās platības dēļ.⁵⁴ Tā kā ĢVPP veidošana bērniem un/vai jauniešiem esošajā ēkā nav atbalstāma, pēc reorganizācijas Tiskādu BSAC telpās tiks īstenoti citi sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi.

1. Alternatīva. Tiskādu BSAC darbinieki un Rēzeknes novada pašvaldība ir izteikusi ieceri Tiskādu BSAC **dzīvojamās telpās** pēc institūcijas reorganizācijas izveidot DSPC, kurā klienti saņemtu sociālā darba, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus.

BSAC galveno dzīvojamo ēku veido 2 korpusi - bērnu izmitināšanas telpas un ēdambloks, kas tiek izmantots gan Tiskādu BSAC, gan Tiskādu speciālās internātpamatskolas vajadzībām. Tiskādu BSAC ikdienā izmanto **ēkas labā spārna 1., 2. un 3. stāvu** un šajās telpās pēc institūcijas reorganizācijas varētu izveidot “atelpas brīdi”, dienas centru un ģimenes atbalsta centru.

“Atelpas brīdis” bērniem ar FT: Pakalpojumā līdz 30 diennaktīm gadā bērnam ar FT tiek nodrošināta uzraudzība, ēdināšana, saturīga laika pavadīšana, tiek attīstītas pašaprūpes iemaņas un nodrošināta sociālā rehabilitācija. Šobrīd šāds pakalpojums ir reģistrēts institūcijā un saskaņā ar pašvaldības sniegto informāciju no bērnu ar FT vecākiem ir liela interese par šo pakalpojumu, tomēr faktiski tas netiek sniegts. Saskaņā ar individuālo vajadzību izvērtējumu “atelpas brīža” pakalpojums būtu nepieciešams 70 izvērtētajiem bērniem Rēzeknē un Rēzeknes novadā. Iespējams, nākotnē pieprasījums pēc pakalpojuma augs līdz ar vecāku informētību par pakalpojuma pieejamību.

Dienas aprūpes centrs bērniem ar FT: Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā dienas aprūpes centrs tiek definēts kā institūcija, kas dienas laikā nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstību, izglītošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas personām ar GRT, invalīdiem, bērniem no trūcīgām ģimenēm un ģimenēm, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi.

Ģimenes atbalsta centrs: Ģimenes atbalsta centrā varētu nodrošināt īslaicīgus (līdz 6 mēnešiem) atbalsta pakalpojumus vecākiem ar bērniem krīzes situācijās, nepilngadīgām māmiņām, vienas ģimenes vairākiem bērniem līdz nepieciešamības gadījumā tiek piemērota pastāvīga alternatīvā aprūpe. Institūcija jau šobrīd nodrošina līdzīgu pakalpojumu māmiņām ar bērniem.

Ģimenes atbalsta centrā varētu veikt arī preventīvo sociālo darbu un nodrošināt sociālo rehabilitāciju augsta riska ģimenēm, kas ir būtiski, lai mazinātu to bērnu skaitu, kas nonāk alternatīvajā aprūpē. Šādi specifiski atbalsta pakalpojumi būtu jānodrošina tiklīdz pašvaldības sociālie darbinieki konstatējuši bērnu aprūpes problēmas: vecāku atkarība, psihiskās veselības traucējumi, vardarbība, ikdienas dzīves vai bērnu audzināšanas prasmju trūkums. Attīstot un nodrošinot sociālos pakalpojumus ģimenes atbalsta centrā, samazinās to bērnu skaits, kuri tiek izņemti no ģimenes.

Tiskādu BSAC īpašumā esošajos **divos dzīvokļos** Rēzeknes novada pašvaldība ir izteikusi ieceri veidot ĢVPP/ “jauniešu māju”. Katrs dzīvoklis ir ar trīs istabām un katrā no tiem varētu nodrošināt aprūpi līdz četriem bērniem vai jauniešiem - vienā dzīvoklī varētu būt divas guļamistabas un viena dzīvojamā istaba, virtuve, sanitārais mezgls, neliela telpa darbiniekiem.

2. Alternatīva. Nodot BSAC galveno ēku lietošanai Tiskādu speciālajai internātpamatskolai, bet Tiskādu BSAC īpašumā esošajos divos trīs istabu dzīvokļos izveidot “jauniešu mājas”.

⁵³ MK 338, 27. punkts

⁵⁴ Ja ēkā nodrošina pakalpojumu 24 bērniem, tad platība uz vienu bērnu ir 89 m²

11. tabula: Tiskādu BSAC reorganizācijas alternatīvu izvērtējums

NR.P.K.	ALTERNATĪVA	PRIEKŠROCĪBAS	TRŪKUMI
1	2	3	4
1.	Daudzfunkcionāla sociālo pakalpojumu centra izveide + "jauniešu māja" divos dzīvokļos	- Vieta, kurā riska ģimenēm sniegt to vajadzībām atbilstošu sociālo rehabilitāciju, lai mazinātu bērnu nokļūšanu ārpusģimenes aprūpē; - Tiek veikts preventīvs darbs ar ģimenēm, bērniem un jaunajām māmiņām; - Risinājums gadījumos, ja bērns ir izņemts no bioloģiskās ģimenes uz laiku līdz 3 mēnešiem, kamēr notiek ģimenes atveseļošana; - Vienuviet tiek nodrošināti sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar FT; - Jauniešiem tiek sniegts to vajadzībām atbilstošs pakalpojums; - Jaunieši tiek sagatavoti patstāvīgai dzīvei. - SBSP pieejamība veicina bērnu ar FT vecāku izvēli audzināt bērnu ģimenē, nevis uzticēt bērna aprūpi institūcijām; - Darbiniekiem ir pieredze pakalpojumu sniegšanā bērniem; - Tiek nodrošinātas darba vietas esošajam Tiskādu BSAC personālam, kas ir atbilstoši kvalificēti un pieredzējuši;	- Īslaicīgas bērnu un vecāku šķiršanas gadījumā bērniem nav aprūpe ģimenes vidē; - DSPC novietojums Vecružinā ierobežo tā pieejamību visiem Rēzeknes novada iedzīvotājiem; - Ģimenes atbalsta centra infrastruktūras izveidei nav pieejams līdzfinansējums šī projekta ietvaros; - Jaunieši netiek audzināti ģimenes vidē;
2.	Nodot ēku lietošanai Tiskādu internātpamatskolai + ĢVPP/"jauniešu māja" divos dzīvokļos	- Nav nepieciešams veikt finanšu ieguldījumus BSAC galvenajā ēkā; - Jauniešiem tiek sniegts to vajadzībām atbilstošs pakalpojums; - Jaunieši tiek sagatavoti patstāvīgai dzīvei.	Jaunieši netiek audzināti ģimenes vidē;

Avots: Autoru izstrādāts

Izvērtējot abu reorganizācijas alternatīvu priekšrocības un riskus, reorganizācijas plāna izstrādātāji rekomendē Tiskādu BSAC ēkā veidot DSPC un dzīvokļos – „jauniešu mājas”.

3.3. Risinājumi infrastruktūras pielāgojumiem

Saskaņā ar 3.2. nodaļā raksturotajām alternatīvām Tiskādu BSAC galvenās dzīvojamās ēkas turpmākai izmantošanai/alternatīvu īstenošanai nav nepieciešami būtiski infrastruktūras pielāgojumi, tikai telpu pārkārtošana.

Abu trīs istabu dzīvokļu pielāgošanai nepieciešami infrastruktūras pielāgojumi, kas kopsummā indikatīvi veido **5 300 EUR** 1. dzīvoklim un **9 900 EUR** lielas izmaksas 2. dzīvoklim. Rekomendētos infrastruktūras pielāgojumus un indikatīvi nepieciešamos ieguldījumus abu alternatīvu īstenošanas gadījumā skatīt 12. un 13. tabulā.

12. tabula: Indikatīvie nepieciešamie pielāgojumi un ieguldījumi 1. dzīvoklim

ALTERNATĪVA	NEPIECIEŠAMIE INFRASTRUKTŪRAS PIELĀGOJUMI	NEPIECIEŠAMIE IEGULDĪJUMI, EUR
1	2	3
1. UN 2. ALTERNATĪVA	Grīdu konstrukciju atjaunošana: siltinājuma, armējuma, izlīdzinošās kārtas, izolācijas ieklāšana, lāgu montāža, OSB vai saplākšņa montāža	2800
	Sienu un griestu atjaunošana: vieglo konstrukciju ģipškartona griesti un sienu ar metāla karkasu izveide, siltuma un skaņas izolācija, ģipškartona izmaksas	500
	Sienu un griestu sagatavošana un apdare: špaktelēšana un slīpēšana, gruntēšana, tapešu līmēšana, krāsošana, hidroizolācijas ierīkošana, flīzēšana	500
	Grīdas seguma ieklāšana: Lamināts, linolejs, hidroizolācija, flīzes, grīdlīstes	1500

Avots: Autoru izstrādāts

13. tabula: Indikatīvie nepieciešamie pielāgojumi un ieguldījumi 2. dzīvoklim

ALTERNATĪVA	NEPIECIEŠAMIE INFRASTRUKTŪRAS PIELĀGOJUMI	NEPIECIEŠAMIE IEGULDĪJUMI, EUR
1	2	3
1. UN 2. ALTERNATĪVA	Logu un ārdurvju nomainīšana: PVC logi, iekšējās un ārējās palodzes, metāla vai koka ārdurvis	1 700
	Grīdu konstrukciju atjaunošana: siltinājuma, armējuma, izlīdzinošās kārtas, izolācijas ieklāšana, lāgu montāža, OSB vai saplākšņa montāža	2 800
	Sienu un griestu atjaunošana: vieglo konstrukciju ģipškartona griesti un sienu ar metāla karkasu izveide, siltuma un skaņas izolācija, ģipškartona izmaksas	800
	Sienu un griestu sagatavošana un apdare: špaktelēšana un slīpēšana, gruntēšana, tapešu līmēšana, krāsošana, hidroizolācijas ierīkošana, flīzēšana	500
	Grīdas seguma ieklāšana: Lamināts, linolejs, hidroizolācija, flīzes, grīdlīstes	1 500
	Iekštelpu durvju nomainīšana: MDF vai koka durvis, aplodas, furnitūra	500
	Apkures sistēmas atjaunošana: apkures caurules, radiatori, veidgabali	500
	Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas atjaunošana: Ūdensvada un kanalizācijas caurules, veidgabali, santehnikās ietaises	500
	Elektromontāža: Sadales, kabeli, gaismekļi, rozetes, slēdži	1 100

Avots: Autoru izstrādāts

3.4. Bērnu pārvietošanas plāns

Nodaļā analizētas iespējas bērnu pārvietošanai pēc institūcijas reorganizācijas, lai uzlabotu situāciju bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, kuri šobrīd dzīvo un saņem pakalpojumus Tiskādu BSAC. 2019. gada sākumā pilngadību būs sasnieguši astoņi no šobrīd Tiskādu BSAC esošajiem bērniem un alternatīvā aprūpe būs nepieciešama 14 bērniem.

1. pārvietošanas iespēja: Saskaņā ar BTAL **primāri bērna aprūpe būtu nodrošināma bioloģiskajā ģimenē vai ģimenes vidē (audžuģimenē vai pie aizbildņa)**, tāpēc Atbilstoši Pamatnostādnēs, Standartos, ANO konvencijā un BTAL noteiktajam, Tiskādu BSAC bērniem primāri ir jānodrošina aprūpe bioloģiskajā ģimenē. Lai tas būtu iespējams, rekomendējams veikt atkārtotu ģimenes situācijas izvērtēšanu un piemērot risinājumu, kā ģimenei sniegt pietiekamu sociālo un nepieciešamības gadījumā arī finansiālo atbalstu un veicināt bērnu atgriešanos pie vecākiem. Iespējamais piemērojams atbalsts ģimenēm ir piemēram, ģimenes asistents, atbalsta ģimene, atbalsts krīzes situācijās.

2. pārvietošanas iespēja: Ja bērnam nav tūlītējas iespējas atgriezties bioloģiskajā ģimenē, tad saskaņā ar BTAL 27. panta 3. punktu,⁵⁵ šķirot bērnu no bioloģiskās ģimenes, bērnam primāri jānodrošina iespēja augt pie **aizbildņa** ierastajā sociālajā vidē kopā ar personām, ar kurām bērnam ir ciešs kontakts un piesaiste.

Aizbildņa piemeklēšanai bērnam nevajadzētu aprobežoties tikai ar vecvecāku un tuvāko radnieku apzināšanu: paplašinātā aizbildnība sevī ietver arī kaimiņus, skolotājus, draugu vecākus u.c. personas, kas ir bērnam tuvas un palīdz saglabāt saikni ar ierasto sociālo vidi un ģimeni.

Ja aizbildnība nav iespējama, tad nepieciešams bērnam piemeklēt bērna individuālajām vajadzībām atbilstošu **audžuģimeni** - visatbilstošāko ģimenes vides ekvivalentu bez vecāku gādības palikušam bērnam/iem. Saskaņā ar VBTAL datiem Rēzeknes novadā 2016. gadā bija 5 audžuģimenes. Lai nodrošinātu visu Rēzeknes novada bērnu ievietošanu audžuģimenē (15 bērni), ir nepieciešams veikt pasākumus jaunu audžuģimeņu piesaistīšanai, kā arī nodrošināt un īstenot atbalsta programmu⁵⁶ esošajām audžuģimenēm (piemēram, nodrošinot pašvaldības finansētu sociālo rehabilitāciju bērniem – psihoterapiju, kanisterapiju, smilšu spēļu terapiju).

Juridiski brīvajiem bērniem kā pārvietošanas iespēja ir arī **adopcija**. Pēdējos gados Rēzeknes novadā ir vērojams tikai neliels adoptētāju skaita pieaugums (2014. gadā – 0, 2016. gadā – 2), kas rosina domāt, ka līdz šim pašvaldības veiktie jaunu adoptētāju piesaistīšanas pasākumi nav pietiekami efektīvi. Lai veicinātu adopciju, rekomendējams sniegt psihosociālu atbalstu potenciālajiem adoptētājiem pirmsadopcijas periodā.

Saskaņā ar individuālo vajadzību izvērtējumu alternatīvā aprūpe audžuģimenē ir rekomendējama pieciem no 17 izvērtētajiem bērniem, audžuģimene zīdaiņiem – 2 bērniem, audžuģimene pusaudžiem – 1 bērnam, SOS ģimene – 4 bērniem.

3. pārvietošanas iespēja: Saskaņā ar BTAL 27. panta 3¹ punktu aprūpe **ĢVPP vai “jauniešu mājā”** ir nodrošināma tikai gadījumā, ja bērnam nav iespējams tikt aprūpētam bioloģiskajā ģimenē, pie aizbildņa, audžuģimenē vai adopcijā, vai aprūpe ģimenes vidē nav piemērota konkrētam bērnam.⁵⁷ Pārvietojot bērnus uz ĢVPP vai “jauniešu māju”, nepieciešams iesaistīt bērnus telpu iekārtošanā un sadzīves aktivitāšu plānošanā, nepieciešams noskaidrot, ar ko bērni vēlas dzīvot kopā, kurš no aprūpē esošajiem darbiniekiem ir bērna piesaistes persona u.c., lai vide un ikdiena bērnam būtu pēc iespējas patīkamāka un mazāk traumējoša.

14. tabulā uzskaitītas iespējas Tiskādu BSAC šobrīd esošo bērnu pārvietošanai.

⁵⁵ Bērnu tiesību aizsardzības likums. <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

⁵⁶ Kopumā attīstīt atbalsta pasākumus aizbildņiem, audžuģimenēm, adoptētājiem un viesģimenēm, nodrošinot nepieciešamos pakalpojumus:

- atbalsta grupas pieaugušajiem un bērniem kopā ar pieaugušajiem;
- tikšanos organizēšana bērniem ar bioloģiskajiem vecākiem speciālistu klātbūtnē neitrālā vidē;
- konsultācija ar sociālo darbinieku, sociālo pedagogu, psihologu un psihoterapeitu (teraspēles, smilšu terapija, geštalterapija, u.c.);
- speciālistu komandas atbalsta sniegšana dzīvesvietā;
- regulāri apmācību semināri 2X gadā, kuru laikā tiek pieskatīti bērni;
- konsultēšana krīzes situācijās dzīvesvietā.

⁵⁷ Bērnu tiesību aizsardzības likums. <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

14. tabula: Tiskādu BSAC bērnu pārvietošanas plāns

BĒRNU PĀRVIETOŠANAS IESPĒJA	BĒRNU SKAITS BSAC ŠOBRĪD ESOŠIE BĒRNI	PAŠVALDĪBA
1	2	4
Aprūpe ģimenes vidē: aizbildnība/audžuģimene/adopcija	Bērni līdz 7 gadu vecumam: 4 Bērni, kas atrodas pirmsadopcijas aprūpē: 2	Rēzeknes novads (6)
ĢVPP („3x8”)	4 ⁵⁸	Rēzeknes novads (4)
„Jauniešu māja”	11 ⁵⁹	Rēzeknes novads (7) Bauskas novads (1) Preiļu novads (1) Rīga (2)

Avots: Autoru priekšlikums

3.5. Personāla resursu turpmākas izmantošanas plāns

Aptaujā ar Tiskādu BSAC darbiniekiem noskaidrots, ka lielākā daļa darbinieku ir ieinteresēti turpināt darbu ar bērniem, ko būtu iespējams, īstenojot gan 1., gan 2. reorganizācijas alternatīvu. No deviņiem aptaujātajiem darbiniekiem astoņi darbinieki vēlas turpināt darbu ar bērniem, bet viens darbinieks nezina, vai vēlētos. 20 no 37 darbiniekiem darbs Tiskādu BSAC nav vienīgā darba vieta – viņi pilda darba pienākumus arī Tiskādu speciālajā internātpamatskolā, tāpēc, iespējams, neatkarīgi no izvēlēta reorganizācijas risinājuma, šī daļa darbinieku varētu turpināt darbu Tiskādu speciālajā internātskolā.

1. alternatīvas īstenošanas gadījumā BSAC darbiniekiem būs iespēja pārkvalificēties SBPS sniegšanai Tiskādu BSAC telpās. Savukārt apmācības pakalpojumu sniegšanai ĢVPP un „jauniešu mājā” būtu nepieciešamas tiem darbiniekiem, kas izvēlētos turpināt darbu tieši šajos pakalpojumos.

2. alternatīvas īstenošanas gadījumā apmācības un/vai pārkvalifikācija būtu nepieciešama darbiniekiem, kas nodrošinātu bērnu aprūpi abos dzīvokļos. Tiem darbiniekiem, kuri nevēlas turpināt darbu sociālā jomā, ir pieejami Nodarbinātības valsts aģentūras piedāvātie pakalpojumi.

Ja Rēzeknes novada pašvaldība saskaņā ar piedāvāto bērnu pārvietošanas plānu izlemj izveidot 2 „jauniešu mājas” dzīvokļos, tad pakalpojumu īstenošanai būtu nepieciešami atbilstoši personāla resursi. Lai nodrošinātu individuālu pieeju un atbalsta/uzticības personu katram bērnam pēc viņa vajadzībām, reorganizācijas plāna izstrādātāji rekomendē darbinieku noslodzi plānot, nodrošinot bērniem nemainīgu personālu dienas garumā, kā arī darbdienu pēcpusdienās un brīvdienās pēc iespējas ielāņojot divus darbiniekus. Plānojot darbiniekus šādā veidā, pakalpojumu nodrošināšanai būtu nepieciešamas 7,8 aprūpes un rehabilitācijas personāla slodzes abām „jauniešu mājām”. Priekšlikumu darbinieku plānošanai skatīt 15. tabulā.

⁵⁸ Bērni, kas šobrīd ir vecumā 8-13 gadi, un pieņemot, ka ĢVPP pašvaldībā varētu tikt izveidots 2019. gadā. Šiem bērniem rekomendējama arī aprūpe ģimenes vidē.

⁵⁹ Tajā skaitā ietilpst 7 bērni, kam 2017. gadā ir 17 gadu un kas 2019. gadā būs sasnieguši pilngadību.

15. tabula: Indikatīvais darbinieku slodžu skaits “Jauniešu mājā”

APRŪPES FORMA	DARBINIEKI	SLODZES	DARBA LAIKS ⁶⁰
1	2	3	4
„JAUNIEŠU MĀJA” (4 BĒRNI)	Sociālais audzinātājs (darbadiena) ⁶¹	1,5	15:00 – 8:00
	Sociālais audzinātājs (brīvdiena) ⁶²	2,4	9:00-9:00

Avots: Autoru priekšlikums

Kā papildus iespēja ir Tiskādu BSAC darbinieku pārkvalifikācija audžuģimenes pakalpojuma sniegšanai vai ģimenes asistenta pakalpojuma sniegšanai. Saskaņā ar Rēzeknes novadā dzīvojošo bērnu ar FT individuālo vajadzību izvērtējumu ģimenes asistenta pakalpojums būtu nepieciešams 22 izvērtēto bērnu ģimenēm. Ģimenes asistentu pakalpojuma attīstība ir nozīmīga, atbalstot bioloģiskās ģimenes, kurās aug bērni ar FT un kurās ir risks pārtraukt bērnu aprūpes tiesības, kā arī atbalstot audžuģimenes un aizbildņus. Gadījumā, ja BSAC darbinieki izvēlas neturpināt pakalpojumu sniegšanu sociālajā jomā, ir pieejamas NVA sniegtās apmācības un piedāvātās darba iespējas. Priekšlikumus BSAC personāla turpmākai nodarbinātībai pēc reorganizācijas skatīt 16. tabulā.

16. tabula: Tiskādu BSAC personāla resursu turpmākas izmantošanas plāns

PERSONĀLA GRUPA	AMATS	DARBINIEKU SKAITS	NODARBINĀTĪBAS IESPĒJAS 1. alternatīva	NODARBINĀTĪBAS IESPĒJAS 2. alternatīva
1	2	3	4	5
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas personāls	Aprūpētājs	6	DSPC Ģimenes asistents	Ģimenes asistents
	Interesešu izglītības skolotājs	3	DSPC Tiskādu internātpamatskola	Tiskādu internātpamatskola
	Diētas māsa	1	Tiskādu internātpamatskola	Tiskādu internātpamatskola
	Medmāsa	3		
	Māsa – masiere	1		
	Psihologs	1	DSPC Tiskādu internātpamatskola	“jauniešu māja” Tiskādu internātpamatskola
	Sociālais darbinieks	2	DSPC “jauniešu māja”	“jauniešu māja”
	Sociālais pedagogs	2		
	Sociālais aprūpētājs ⁶³	5		
Saimniecības personāls	Automobiļa vadītājs	2	Tiskādu internātpamatskola	Tiskādu internātpamatskola
	Veļas pārzinis	1		
	Noliktavas pārzinis	1		
	Mazgāšanas	1		

⁶⁰ Darba laika un slodžu rekomendācijas sniegtas, balstoties uz Grašu Bērnu ciemata un Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra pieredzi

⁶¹ Pieņemot, ka gadā ir vidēji 167 dienas (vidēji 14 dienas mēnesī), kuras jaunieši pavada izglītības iestādē (darbinieks strādā “darbadienu režīmā”)

⁶² Pieņemot, ka gadā ir vidēji 198 dienas, kuras jaunieši nepavada izglītības iestādē - nedēļas nogales, svētku dienas, skolēnu brīvlaiki. (darbinieks strādā “brīvdienų režīmā”)

⁶³ 1 darbiniekam ir Latvijas Pašvaldību mācību centra 160 h sociālā aprūpes darbinieka sertifikāts

PERSONĀLA GRUPA	AMATS	DARBINIEKU SKAITS	NODARBINĀTĪBAS IESPĒJAS 1. alternatīva	NODARBINĀTĪBAS IESPĒJAS 2. alternatīva
1	2	3	4	5
	operators			
	Remontstrādnieks	1		
	Darba aizsardzības speciālists	1		
Administratīvais personāls	Direktors	1	DSPC Tiskādu internātpamatskola	Tiskādu internātpamatskola
	Saimniecības pārzinis	1	Tiskādu internātpamatskola	Tiskādu internātpamatskola
	Bibliotekāre	1		
	Grāmatvedis/galvenais grāmatvedis	2		
	Kancelejas pārzine	1		
KOPĀ:37				

Darbinieki aptaujā norādīja, ka labprāt saņemtu vēl papildus apmācības un pilnveidotu savas kompetences. Darbiniekiem nepieciešamo apmācību sarakstu skatīt 17. tabulā. Papildus Tiskādu BSAC rekomendējamās apmācību tēmas skatīt 4. pielikumā.

17. tabula: Tiskādu BSAC darbiniekiem nepieciešamās apmācību tēmas

Nr.p.k.	APMĀCĪBU TĒMA	DARBINIEKU SKAITS
1	2	3
1.	Darbs ar atkarīgiem bērniem un jauniešiem	9
2.	Konfliktsituāciju risināšana	7
3.	Bērni ar garīgās veselības un garīgas attīstības traucējumiem	7
4.	Darbs ar bērniem, kuriem ir funkcionāli traucējumi	7
5.	Rīcība ekstrēmās situācijās (lēkmes - epilepsijas, astmas u.c.)	7
6.	Bērnu un jauniešu disciplinēšana	6
7.	Jauniešu sagatavošana patstāvīgai dzīvei	6
8.	Darbs ar grūti audzināmiem jauniešiem, sodītiem jauniešiem,	6
9.	Bērnu emocionālā audzināšana	4
10.	Stresa vadība	4
11.	Dažādas terapijas (mūzikas, mākslas, smilšu, u.c.)	4
12.	Sociālā pedagoģija	3
13.	Brīvā laika pavadīšanas veidi	3
14.	Darbs ar bērniem un jauniešiem ar destruktīvu uzvedību	3
15.	Individuālās supervīzijas	2
16.	Ģimenes un jaunieša budžeta plānošana	2
17.	Bērnu tiesību aizsardzības likums	1
18.	Speciālā pedagoģija	1

Nr.p.k.	APMĀCĪBU TĒMA	DARBINIEKU SKAITS
1	2	3
19.	Bērnu ķermeņa valoda	1
20.	Montessori pedagogija	1
21.	Fiziska vardarbība	1
22.	Emocionāla vardarbība	1
23.	Seksuāla vardarbība	1

Avots: Darbinieku aptauja

3.6. Veicamās darbības, atbildīgie un laika grafiks

Šajā nodaļā apkopota informācija par Tiskādu BSAC reorganizācijas ietvaros veicamajām galvenajām darbībām, to izpildes termiņu un atbildīgajiem.

18. tabula: Tiskādu BSAC reorganizācijas nozīmīgākās aktivitātes

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN VEICAMĀS DARBĪBAS	ATBILDĪGIE	2018				2019				2020				2021				2022			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1.	Bērnu aprūpes ģimenes vidē veicināšanas pasākumi																					
1.1.	Sadarbība ar pašvaldībām, no kurām ir ievietoti bērni, lai rosinātu ģimeņu atkal apvienošanu	▪ BSAC vadība, darbinieki																				
1.2.	Ģimeņu, kuru bērni ievietoti BSAC, rehabilitācijas plānu izstrāde	▪ Sociālais dienests																				
1.3.	Paplašinātās aizbildnības loka apzināšana	▪ Bāriņtiesa																				
1.4.	Sociālā darba ar bērnu un ģimeni īstenošana	▪ BSAC vadība, darbinieki ▪ Sociālais dienests																				
1.5.	AAA (aizbildnis, audžuģimene un adoptētājs) koncepcijas un atbalsta programmas izstrāde	▪ Bāriņtiesa ▪ Sociālais dienests																				
1.6.	AAA koncepcijas un atbalsta programmas īstenošana	▪ Sociālais dienests ▪ Bāriņtiesa																				
2.	Personāla resursu attīstība																					
2.1.	Izzināt (precizēt) darbinieka izaugsmes un apmācību intereses	▪ BSAC vadība																				
2.2.	Plānot personāla sastāvu (jauno) pakalpojumu sniegšanai	▪ Pašvaldība																				
2.3.	Speciālistu, darbinieku piesaistīšana (jauno) pakalpojumu sniegšanai	▪ Pašvaldība																				
2.4.	Esošo darbinieku apmācību īstenošana	▪ BSAC vadība, darbinieki ▪ LPR																				

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN VEICAMĀS DARBĪBAS	ATBILDĪGIE	2018				2019				2020				2021				2022				
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
3.	Telpu infrastruktūras attīstība un aprīkošana																						
3.1.	Vietas izvēle pakalpojuma izveidei	▪ Pašvaldība																					
3.2.	Telpu pielāgojumu vajadzību apzināšana	▪ Attīstības un plānošanas nodaļa																					
3.3.	Infrastruktūras izveides/pielāgošanas izmaksu apzināšana	▪ Pašvaldība (būvinženieris, attīstības plānošanas nodaļa)																					
3.4.	Iepirkuma konkursa īstenošana	▪ Iepirkuma daļa																					
3.5.	Būvprojekta izstrāde	▪ Attīstības un plānošanas nodaļa																					
3.6.	Būvdarbu/remontdarbu īstenošana	▪ Attīstības un plānošanas nodaļa																					
3.7.	Telpu nodošana ekspluatācijā	▪ Pašvaldība																					
3.8.	Aprīkojuma vajadzību apzināšana, plānošana	▪ BSAC vadība ▪ Sociālais dienests																					
3.9.	Aprīkojuma iegāde	▪ BSAC vadība ▪ Sociālais dienests																					
3.10.	Aprīkojuma uzstādīšana	▪ BSAC vadība ▪ Sociālais dienests																					
4.	Finansējuma piesaiste un apgūšana																						
4.1.	Projekta pieteikuma izstrāde un iesniegšana	▪ Attīstības un plānošanas nodaļa																					
4.2.	Līguma slēgšana	▪ Pašvaldība																					
4.3.	Finansējuma apguve	▪ Pašvaldība																					
4.4.	Finansējuma izlietojuma atskaišu sagatavošana, iesniegšana	▪ Attīstības un plānošanas nodaļa																					

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN VEICAMĀS DARBĪBAS	ATBILDĪGIE	2018				2019				2020				2021				2022			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
5.	Bērnu pārvietošana (ja attiecināms)																					
5.1.	Bērna interešu, vēlmju izzināšana	▪ BSAC vadība, darbinieki																				
5.2.	Bērnu/jauniešu līdzdalība plānošanā	▪ BSAC darbinieki																				
5.3.	Bērnu pārvietošanas atbalsta plāna izstrāde	▪ BSAC darbinieki																				
5.4.	Bērnu sagatavošana pārejai uz ģimenes vidi vai ĢVPP	▪ BSAC vadība, darbinieki																				
5.5.	Pērn pāreja uz jauno pakalpojumu	▪ BSAC vadība, darbinieki																				

Avots: Autoru priekšlikums

3.7. Reorganizācijas veikšanai nepieciešamais finansējums un tā avoti

Nodaļā sniegts reorganizācijas veikšanai nepieciešamais finansējums un tā avoti, domājot gan par aizbildņu, audžuģimeņu, adoptētāju aktivitātes un bērnu labklājības veicināšanu, gan iespējām personāla kvalifikācijas paaugstināšanai un sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai.

No Projekta līdzekļiem ir pieejams atbalsts aizbildņu, audžuģimeņu un adoptētāju skaita palielināšanai, savukārt no ERAF līdzekļiem – finansējums SBSP infrastruktūras izveidei. Saskaņā ar Rīcības plānu deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam ĢVPP infrastruktūras izveidei no ERAF indikatīvi tiek plānoti 21 300 EUR uz 1 bērnu un „jauniešu mājas” izveidei – 10 000 EUR uz 1 bērnu.

Pakalpojumu attīstīšanai nepieciešamā finansējuma apjomu un avotus skatīt 19. tabulā.

19. tabula: Reorganizācijas plāna īstenošanai nepieciešamais finansējums un tā avoti

Nr. p.k.	REORGANIZĀCIJAS RISINĀJUMS	NEPIECIEŠAMĀ FINANSĒJUMA APJOMS (EUR)	FINANSĒJUMA AVOTI
1	2	3	4
1.	Pasākumi aizbildņu, audžuģimeņu, adoptētāju skaita palielināšanai Lai palielinātu audžuģimeņu, aizbildņu adoptētāju skaitu, nepieciešams organizēt motivējošus, konsultējošus un izglītojošus pasākumus.	Atbilstoši veicamajiem pasākumiem/ detalizētam pasākumu plānam	- Projekta līdzekļi - LM vienotās komunikācijas kampaņas līdzekļi - Pašvaldību budžets
2.	Darbinieku prasmju pilnveide Apmācības darbiniekiem, kas turpinās darbu „jauniešu mājā”. Pieņemts, ka šādas apmācības ilgst vidēji 3 dienas un izmaksā 40 EUR dienā.	120 EUR/ darbiniekam	- Projekta līdzekļi - Pašvaldības budžets
3.	Darbinieku pārkvalificēšana Apmācības darbiniekiem, kas turpinās darbu „jauniešu mājā” un kuriem nepieciešama pārkvalifikācija. Pieņemts, ka 2. profesionālās kvalifikācijas līmeņa apmācības “Sociālā aprūpe” izmaksā vidēji 400 EUR/480h.	400 EUR/ darbiniekam	- Projekta līdzekļi - Pašvaldības budžets
4.	Atbalsts bērniem Atbalsts bērniem, kas tiek aprūpēti aizbildnībā, audžuģimenē, sociālās rehabilitācijas nodrošināšanai. Pieņemts, ka dažādi sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (piemēram, psihologa konsultācijas, psihoterapija, kanisterapija, reitterapija, Montessori nodarbības) izmaksā vidēji 25 EUR/nodarbība un bērnam ir nepieciešamas vismaz 4 nodarbības mēnesī.	1 200 EUR/ gadā bērnam	- Pašvaldību budžets - Nacionālais budžets
5.	„Jauniešu mājas” izveide Finansējums „jauniešu mājas” infrastruktūras izveidei. Plānotais vietu skaits pakalpojumā: 8.	15 200 EUR/abiem dzīvokļiem	- ERAF - Pašvaldības budžets
6.	SBSP izveide esošajā Tiskādu BSAC ēkā Saskaņā ar būveksperta novērtējumu ēkā nav nepieciešami būtiski infrastruktūras pielāgojumi, tikai telpu pārkārtošana.	Saskaņā ar pašvaldības izstrādātu izmaksu tāmi	Pašvaldības budžets

4. PIELIEKUMI

1. PIELIKUMS: Tiskādu BSAC bērniem nepieciešamie pakalpojumi saskaņā ar individuālo vajadzību izvērtējumu

PAKALPOJUMU VEIDS	PAKALPOJUMS	BĒRNU SKAITS
1	2	3
APRŪPE ĢIMENES VIDĒ	Audžuģimene	5
	Audžuģimene zīdaiņiem	2
	Audžuģimene pusaudžiem	1
	Audžuģimene vienas ģimenes bērniem, bērniem ar radniecības saitēm	2
	SOS ģimene ciematā vai integrētā SOS ģimene kopienā	6
APRŪPE ĢVPP/"JAUNIEŠU MĀJĀ"	ĢVPP („3x8")	12
	Jauniešu māja	4
	Grupu māja (dzīvoklis)	1
	Profesionālās ievirzes jauniešu māja (dzīvoklis)	4
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	Sociālā aprūpētāja pakalpojums	11
	Atbalsta vai pašpalīdzības grupa	12
	Sociālā darbinieka (t.sk. karitatīvā sociālā darbinieka) individuālās konsultācijas t.sk. psihosociālais darbs	14
VESELĪBAS APRŪPE	Psihiatra konsultācijas	1
	Ģimenes ārsta konsultācija	12
SOCIĀLĀ REHABILITĀCIJA	Sociālā rehabilitācija	3
	Dienas aprūpes centrs	2
	Ģimenes asistenta pakalpojums	2
	Sociālā rehabilitētāja pakalpojums	11
	Ergoterapeits	14
	Psihoterapeits	15
	Psihologs	17
	Fizioterapeits	15
	Speciālais/attīstošais pedagogs	6
	Cits	7

PAKALPOJUMU VEIDS	PAKALPOJUMS	BĒRNU SKAITS
1	2	3
	Izglītojošās atbalsta grupas	14
	Nodarbības prasmju apmācībai	14
	Radošās darbnīcas	12
	Uzvedības un saskarsmes korekcijas (sociālās rehabilitācijas) programmas un/vai nodarbības	2
PĀRĒJIE AR REHABILITĀCIJU SAISTĪTIE PAKALPOJUMI	Mūzikas terapija	9
	Mākslas terapija	13
	Kustību/deju terapija	11
	Smilšu terapija	1
	Tera spēle	5
	Marte Meo	5
	Reitterapija	9
	Kanisterapija	5
	Delfīnu terapija	5
	Cits	13
	Alternatīvā un augmentatīvā komunikācija	1
IZGLĪTĪBA	Bērna tikšanās ar bioloģisko vecāku organizēšana	6
	Pasākumi, kuri vērsti uz ģimeņu kompetenču attīstību bērnu aprūpē un/vai atgriešanai ģimenē	5
	Pasākumi, kuri vērsti uz bērnu saskarsmi ar svarīgām un nozīmīgām bērna personām, piemēram, viesģimeni, atbalsta ģimeni, krustmāti vai bijušo audžuģimeni	14
	Profesionālās izglītības programmas apguve	1
	Iekļaujošā izglītības programma	2
TRANSPORTS	Sabiedriskais transports	15
	Cits transports	17
BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANA	Teātris	3
	Zīmēšana	6
	Dejas	16
	Slidošana	12
	Veidošana	5
	Ekskursijas, pārgājieni	17

PAKALPOJUMU VEIDS	PAKALPOJUMS	BĒRNU SKAITS
1	2	3
	Nometnes	16
	Grāmatu lasīšana	5
	Iešana ciemos	3
	Dziedāšana	1
	Avīžu lasīšana	2
	Pastaigās ārā	5
	Iepirkšanās	3
	Ēdiena gatavošana	3
	Puzles likšana	2
	Sportošana	17
	Galda spēles	4
	Galdniecības darbi	11
	Saimniecības darbi	2
	Cits	11

2. PIELIKUMS: Tiskādu BSAC ēku un telpu fotofiksācija

1.attēls. Ēku kompleksa galvenā ēka (atrodas bērnu nama administrācija)

2.attēls. Bērnu nama ēka (ēkā izvietotas telpas, kuras izmanto Tiskādu speciālā internātpamatskola un Tiskādu bērnu nams)

3.attēls. Bērnu nama ēka, virtuves bloks un bērnu rotaļu laukums (daļēji)

4.attēls. Datorklase (ieeja no ielas)

5.attēls. Bērnu istaba ēkas otrā stāvā

6.attēls. Sanitārais mezgls otrā stāvā

7.attēls. Bērnu istaba ēkas otrā stāvā

8.attēls. Bērnu istaba ēkas otrā stāvā

9.attēls. Bērnu istaba ēkas otrā stāvā

10.attēls. Sanitārais mezgls otrā stāvā

11.attēls. Kāpņu telpa uz trešo stāvu

12.attēls. Bērnu istaba ēkas trešajā stāvā

13.attēls. Sanitārais mezgls trešajā stāvā

14.attēls. Virtuve trešajā stāvā

15.attēls. Kopīgās atpūtas telpa trešajā stāvā

16.attēls. Medicīnas kabinets pirmajā stāvā

17.attēls. Izolatora telpa (kopā ir trīs izolatora telpas) ēkas pirmajā stāvā

18.attēls. Daudzdzīvokļu dzīvojamā māja, kurā atrodas bērnu namam piederošie dzīvokļi

19.attēls. Dzīvokļa Nr.1 telpas

20.attēls. Dzīvokļa Nr.1 telpas

21.attēls. Dzīvokļa Nr.1 telpas

22.attēls. Dzīvokļa Nr.1 telpas

3. PIELIKUMS: Tiskādu BSAC ēku un telpu tehniskā stāvokļa novērtējums

Nr.p.k.	ĒKAS DAĻA, KONSTRUKCIJA	APRAKSTS, ESOŠĀS PROBLĒMAS	TEHNISKĀ STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS
1	2	3	4
1.	Ēkas vispārējais stāvoklis:		
1.1	Fasāde	Ķieģeļu mūra fasāde, kas apšūta ar dekoratīvo apdari (siltināta). Fiziskais stāvoklis- labs. Pēdējo 12 gadu laikā ēka būtiski renovēta, būtiski uzlabojot tās energoefektivitāti.	Labs
1.2	Logi, durvis	PVC logi. Fiziskais stāvoklis - labs.	Labs
1.3	Jumts	Divslīpņujumts, segums – jumta skārda loksnes.	Labs
1.4	Iekštelpas	Iekštelpu apdares fiziskais stāvoklis ir labs. Pēdējo 12 gadu laikā ēka būtiski renovēta. Renovācija notika pakāpeniski.	Labs

Nr.p.k.	ĒKAS DAĻA, KONSTRUKCIJA	APRAKSTS, ESOŠĀS PROBLĒMAS	TEHNISKĀ STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS
1	2	3	4
1.5	Sanitārtehniskais stāvoklis	Atbilstošs. Sanitārtehnisko ierīču un telpu fiziskais stāvoklis ir labs.	Labs
1.6	Ugunsdrošība un evakuācija	Telpās ir izvietotas evakuācijas shēmas un ugunsdzēsības aparāti, ierīkota ugunsgrēka atklāšanas sistēma. Evakuācijas ceļi un izejas ir nodrošinātas.	Labs
2.	Inženiertīkli:		
2.1	Apkure	Ēka tiek apsildīta ar centrālo apkures sistēmu. Bērnu nams funkcionē kopīpašumā, kas sastāv no vairākām ēkām. Visa kompleksa siltumapgādi nodrošina modernie siltuma sūkņi (ar pazemes kolektoriem). Ziemās, īpaši aukstā laika periodā, paredzēta cieta kurināmo (malka, akmeņogles) katlu pieslēgšana (uzstādīti trīs katli, nepieciešams pieslēgt tikai vienu). Apkures sistēmas fiziskais stāvoklis ir labs, tās izbūvei pielietoti mūsdienīgi risinājumi un materiāli. Sistēma savu funkciju pilda.	Labs
2.2	Ventilācija	Ēkā ir piespiedu ventilācija (ar rekuperāciju).	Labs
2.3	Elektroapgāde	Elektroinstalācija ir labā fiziskā stāvoklī.	Labs
2.4	Sadzīves kanalizācija	Sanmezglos kanalizācijas sistēma ir pārbūvēta.	Labs
2.5	Ūdensvads	Izbūvēta jauna ūdensapgādes sistēma – nomainītas caurules.	Labs
2.6	Citas sistēmas	Ugunsdzēsības trauksmes un apziņošanas signalizācija. Ēkā ir ierīkota videonovērošanas sistēma.	Labs
2.7	Ārējie inženiertīkli	Ūdensapgāde – ēku kompleksa ūdens apgādei ir vienots risinājums, kas nav pieslēgts pie pārējiem apdzīvotās vietas tīkliem; kanalizācija – pieslēgums ciemata tīkliem, elektroapgāde ir pieslēgta pie centralizētajiem tīkliem.	Labs
3.	Infrastruktūra:		
3.1	Pieguļošā teritorija	Ēku kompleksa sastāvā ietilpst plašas teritorijas, kurās ir izbūvēts stadions, sporta laukumi un slēgta tipa bērnu laukums mazākajiem bērniem. Bērnu nama bērniem ir iespējas izmantot visu šo infrastruktūru.	Labs

(Avots: Būvspeciālista veiktais novērtējums 30.06.2017)

4. PIELIKUMS: Tiskādu BSAC darbiniekiem rekomendējamās apmācību tēmas

Nr.p.k.	APMĀCĪBU TĒMAS NOSAUKUMS	ILGUMS, AKADĒMISKĀS STUNDAS	APRAKSTS
1	2	3	4

Nr.p.k.	APMĀCĪBU TĒMAS NOSAUKUMS	ILGUMS, AKADĒMISKĀS STUNDAS	APRAKSTS
1	2	3	4
1.	„Quality4Children” standarti	8	Starptautiski atzīti standarti par bērna labākajām interesēm atbilstošu ĢVPP nodrošināšanu bez vecāku gādības palikušiem bērniem.
2.	Benčmarkings(<i>Benchmarking</i>)	24	Starptautiski atzīta programma, kas paredzēta organizācijām, kuru mērķa auditorija ir bērni. Programma balstīta piecos bērnu pamattiesību ievērošanas principos ANO konvencijā.
3.	Kompetents emocionāli traumētu bērnu aprūpētājs	24	Starptautiski atzīta programma, kura ietver praktiskus instrumentus, kā strādāt un sniegt atbalstu vardarbībā cietušiem bērniem. Apmācības paredzētas ārpusģimenes aprūpē iesaistīto darbinieku grupām (audžuģimenes, aizbildņi, adoptētāji, institūciju darbinieki, sociālo dienestu un bāriņtiesu darbinieki, arī pedagogi) un tajās ietvertas praktiskas metodes, kā atpazīt bērna traumas un strādāt, lai novērstu šo traumu ietekmi uz bērna attīstību.
4.	Resiliences pieeja bērnu audzināšanā	24	Starptautiski atzīta programma darbā ar vardarbībā cietušiem bērniem, bērniem ar uzvedības problēmām, kura balstīta uz bērna spēka punktiem un resursiem.
5.	Teraspēles (<i>therapy</i>)	24	Starptautiski atzīta programma, kur metodes vairāk tiek izmantotas jaunāka vecuma bērniem ar piesaistes problēmām.